

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

จังหวัดเลย

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ของอำเภอภูเรือ จังหวัดเลยนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และวาระการขับเคลื่อนจังหวัดเลย (THAILOEI ๔.๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน – จุดแข็ง – โอกาส – ภาวะคุกคาม (SWOT) ของอำเภอ มุ่งเน้นถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนให้มากที่สุด โดยใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนผ่านคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบล (ศบท.) คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย (ศพก.เครือข่าย) อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย อาสาสมัครเกษตร และผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและความร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพทางการเกษตรในอำเภอภูเรือให้ดีขึ้น เกิดความมั่นคง และยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

มกราคม ๒๕๖๔

	สารบัญ	หน้า
คำนำ		ข
สารบัญ		ค
สารบัญตาราง		ช
สารบัญภาพ		ญ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป		
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง		๑
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่		๑
๑.๑.๒ อาณาเขต		๑
๑.๒.๓ การแบ่งเขตการปกครอง		๒
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)		๒
๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ ป่าไม้และภูมิประเทศ		๒
๑.๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน		๓
๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน		๔
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ		๑๐
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ		๑๐
๑.๓.๒ ฤดูกาล		๑๐
๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน		๑๑
๑.๓.๔ อุณหภูมิ		๑๒
๑.๔ เส้นทางคมนาคม		๑๒
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม		๑๒
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน		๑๓
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน		๑๓
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม		๑๕
๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ		๑๕
๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย / ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว		๑๖
๑.๖.๓ จำนวนครัวเรือน		๑๗
๑.๖.๔ การศึกษา		๑๘
๑.๖.๕ การสาธารณสุข		๑๘
๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม		๑๘
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย		๒๐
๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ		๒๒
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ		
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ		๒๔
๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร		๒๔
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร		๓๓
๒.๑.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ		๓๘

สารบัญ (ต่อ)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๘
ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๘
พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๙
ปริมาณการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๐
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๑
ปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๔
ต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๔
สถานการณ์การตลาด/วิถีตลาด	๔๕
เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๖
มันสำปะหลัง	๔๗
ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๔๗
พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๘
ปริมาณการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๙
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง	๕๐
ปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง	๕๑
ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	๕๒
สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๕๒
แก้วมังกร	๕๔
พื้นที่ปลูกแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
ปริมาณการผลิตแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตแก้วมังกร	๕๕
ปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร	๕๖
ต้นทุนการผลิตแก้วมังกร	๕๗
สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๕๗
๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๖๐
๒.๔ การกำหนดเป็นกลยุทธ์	๖๒
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)	๖๓
๓.๑.๑ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๓
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๓
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๓
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน	
โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้	
ข้าวโพดลายจุด	

สารบัญ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้า และการบริโภคในพื้นที่	
โครงการที่ ๑ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	
โครงการที่ ๑ โครงการรณรงค์ป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพด (Kick off)	
๓.๑.๒ แก้วมังกร	๖๓
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๓
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๓
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน	
โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
โครงการที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ	
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการด้านการผลิตและการตลาด	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร	
๓.๑.๓ ไม้ดอกไม้ประดับ	๖๓
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๓
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๓
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร	
โครงการที่ ๒ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน	
โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ	
กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	
โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๔
๓.๒.๑ YSF	๖๔
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๔
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๔
กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)	
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	
โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน	
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่	
โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่	
๓.๒.๒ กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๖๔
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๔
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๕

สารบัญ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร	
โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร	
โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	
กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	
โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน	
๓.๒.๓ วิสาหกิจชุมชน	๖๕
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๕
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๕
กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)	
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	
กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพ	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	
โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบวิสาหกิจชุมชน	
๓.๒.๔ แหล่งเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบ	๖๕
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๕
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๕
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง	
โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	
โครงการที่ ๒ โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	
โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	
โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	
กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ	
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ	
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง	
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๖
๓.๓.๑ ที่ดิน	๖๖
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๖
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๖
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงค์ให้เกษตรกรไม่เผาและมีการปลูกพืชปุ๋ยสด	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ	
โครงการที่ ๒ โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา	

สารบัญ (ต่อ)

โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด	
กลยุทธ์ที่ ๒ การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดิน	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	
โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ	
โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง	
และเหมาะสม	
กลยุทธ์ที่ ๓ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์	
๓.๓.๒ แหล่งน้ำ	๖๖
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๖
- กลยุทธ์/วิธีการ	๖๖
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	
โครงการที่ ๑ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก	
โครงการที่ ๒ โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร	
โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ปรับปรุงสระเก่า)	
โครงการที่ ๒ โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	

ภาคผนวก

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๑
ตารางที่ ๒	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอภูเรือ	๘
ตารางที่ ๓	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย ตามราคาประจำปีจำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐	๑๖
ตารางที่ ๔	แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๑๗
ตารางที่ ๕	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๐
ตารางที่ ๖	แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ	๒๒
ตารางที่ ๗	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๔
ตารางที่ ๘	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ตารางที่ ๙	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ตารางที่ ๑๐	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๖
ตารางที่ ๑๑	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๗
ตารางที่ ๑๒	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๘
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๘
ตารางที่ ๑๔	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๙
ตารางที่ ๑๕	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ	๓๐
ตารางที่ ๑๖	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แก้วมังกร	๓๒
ตารางที่ ๑๗	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่คริสต์มาส ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๓๒
ตารางที่ ๑๘	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๐
ตารางที่ ๑๙	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๔
ตารางที่ ๒๐	แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอภูเรือ	๔๕
ตารางที่ ๒๑	แสดง Smart Farmer ต้นแบบใน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๖

ตารางที่ ๒๒	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๙
ตารางที่ ๒๓	แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๒
ตารางที่ ๒๔	แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอกูเรือ	๕๓
ตารางที่ ๒๕	แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
ตารางที่ ๒๖	แสดงต้นทุนการผลิตแก้วมังกรต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๗
ตารางที่ ๒๗	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
ตารางที่ ๒๘	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๖๐

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอกูเรือ	๑
ภาพที่ ๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอกูเรือ	๓
ภาพที่ ๓	แสดงลักษณะภูมิประเทศ อำเภอกูเรือ	๔
ภาพที่ ๔	แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอกูเรือ	๙
ภาพที่ ๕	แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอกูเรือ	๑๐
ภาพที่ ๖	แสดงปริมาณน้ำฝนสะสม รายเดือน ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๓	๑๑
ภาพที่ ๗	แสดงตารางอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด - ต่ำสุด รายเดือน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๖๓	๑๒
ภาพที่ ๘	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอกูเรือ	๑๓
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอกูเรือ	๑๕
ภาพที่ ๑๐	แสดงจำนวนประชากร คริวเรือน และคริวเรือนเกษตรกรอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๑๗
ภาพที่ ๑๑	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๑
ภาพที่ ๑๒	แผนภูมิแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๑
ภาพที่ ๑๓	แผนภูมิแสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอกูเรือ	๒๓
ภาพที่ ๑๔	แสดงหัวหน้าคริวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๔
ภาพที่ ๑๕	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ภาพที่ ๑๖	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๖
ภาพที่ ๑๗	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๗
ภาพที่ ๑๘	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๓๑
ภาพที่ ๑๙	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๓
ภาพที่ ๒๐	แผนภูมิแสดงทรัพยากรดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๔
ภาพที่ ๒๑	แสดงตำแหน่งแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๕

ภาพที่ ๒๒	แสดงจำนวนแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๕
ภาพที่ ๒๓	แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๖
ภาพที่ ๒๔	แสดงพื้นที่แหล่งน้ำผิวดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๗
ภาพที่ ๒๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ	๓๘
ภาพที่ ๒๖	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ	๓๙
ภาพที่ ๒๗	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกูเรือ	๓๙
ภาพที่ ๒๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ	๔๐
ภาพที่ ๒๙	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๑
ภาพที่ ๓๐	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๔
ภาพที่ ๓๑	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๕
ภาพที่ ๓๒	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ	๔๗
ภาพที่ ๓๓	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ	๔๘
ภาพที่ ๓๔	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ	๔๙
ภาพที่ ๓๕	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๐
ภาพที่ ๓๖	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๑
ภาพที่ ๓๗	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๓
ภาพที่ ๓๘	แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
ภาพที่ ๓๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๖

บทที่ ๑
ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอภูเรือ ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

๑.๑.๒ อาณาเขต

อำเภอภูเรือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

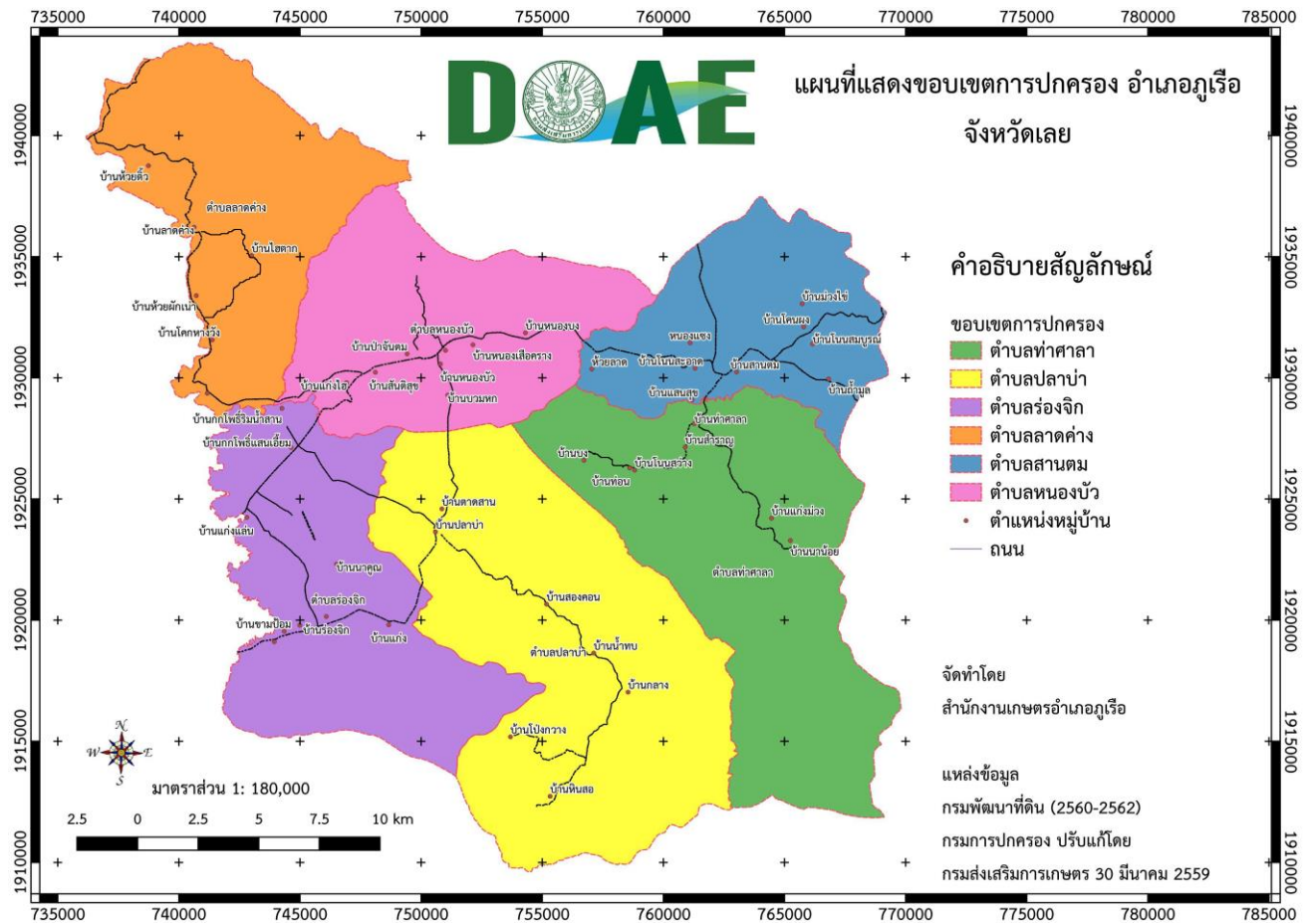
ทิศเหนือ ติดต่อกับ แขวงไชยบุรี (ประเทศลาว) และอำเภอท่าลี่

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออำเภอกุหลาบ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัด

เพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองเลย และอำเภอวังสะพุง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภออำเภอด่านซ้าย

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอภูเรือ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓)

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๖ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล

จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลภูเรือ และเทศบาลตำบลร่องจิก องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕ แห่ง

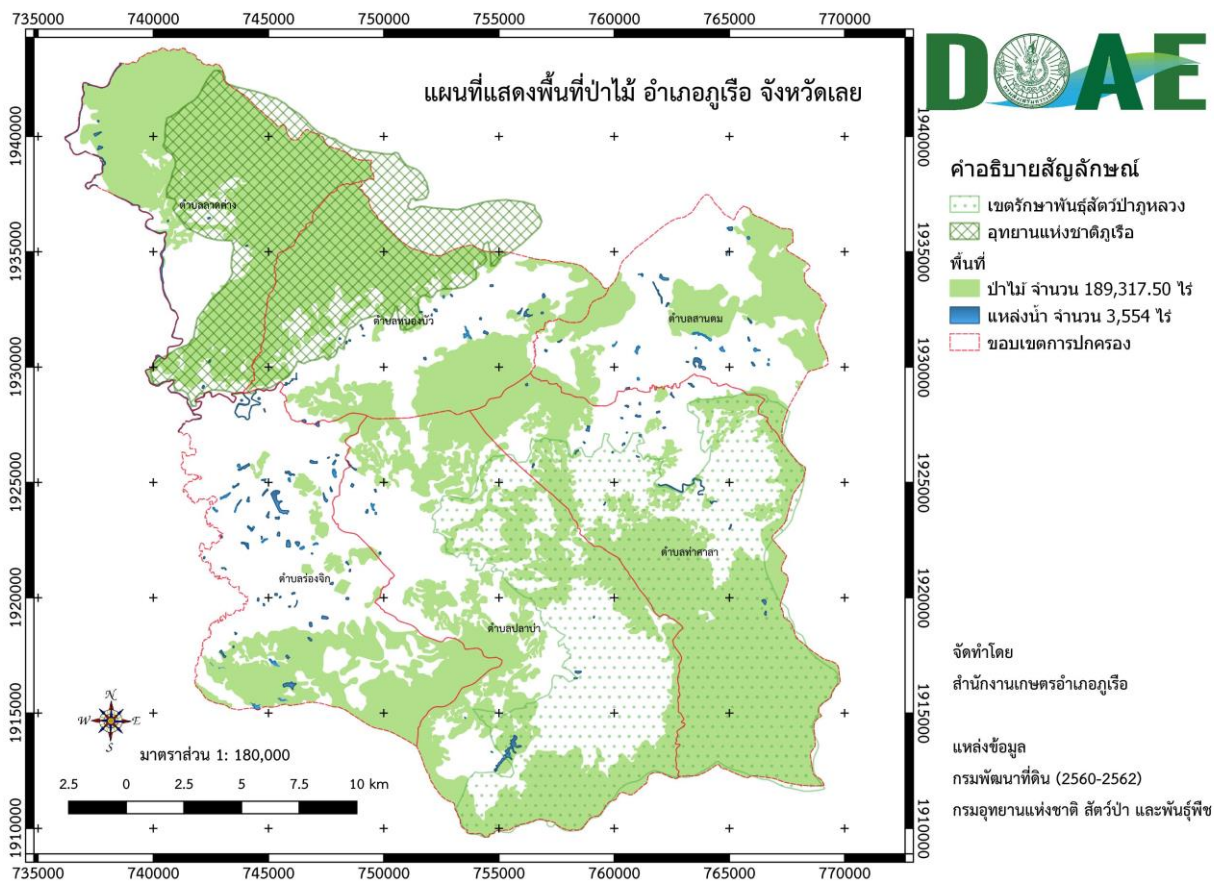
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	องค์การบริหารส่วนตำบล	เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน
หนองบัว	๖๐,๒๕๙.๒๘	๑	๑	๘
ท่าศาลา	๘๖,๐๕๘.๙๘	๑	๐	๗
ร่องจิก	๖๗,๙๖๘.๓๔	๐	๑	๑๐
ปลาป่า	๑๐๓,๗๘๑.๙๑	๑	๐	๗
ลาดค่าง	๕๙,๑๙๐.๑๐	๑	๐	๖
सानตม	๔๖,๐๓๑.๓๗	๑	๐	๙
รวม	๔๒๓,๒๘๙.๙๘	๕	๒	๔๗

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ เป็นทิวเขาสลับซับซ้อนประกอบด้วย เขาหินทรายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นเป็นหินแกรนิตสลับกันไป ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้มีที่ราบสูงสลับกับ ยอดเขาสูงทั่วไป มียอดเขาสูงที่สุดคือ ยอดภูเรือ มีความสูงถึง ๑,๓๖๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยังมียอดเขาที่สำคัญ คือ ยอดเขาภูสัน มีความสูง ๑,๐๓๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และยอดภู มีความสูง ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะเช่นนี้เองจึงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญก่อให้เกิดลำธารหลายสาย เช่น ห้วยน้ำด่าน ห้วยบง ห้วยเถียงนา ห้วยทรายขาว ห้วยตัว และห้วยไผ่ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำตกห้วยไผ่ที่สวยงามแห่งหนึ่ง ยังมีสภาพป่าหลายชนิดปะปนกันอย่างสวยงาม ทั้งป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดงดิบ ป่าสนเขา โดยเฉพาะยอดภูเรือ ประกอบด้วยป่าสนเขา สลับกับสวนหินธรรมชาติแซมด้วยพุ่มไม้เตี้ย สลับด้วยทุ่งหญ้าเป็นระยะ ไม้พื้นล่างที่พบโดยทั่วไป ได้แก่ กุหลาบป่า มอส เฟิน และกล้วยไม้ที่สวยงาม เช่น ม้าวิ่ง สามปอย ไอยเรศ เอื้องคำ เอื้องผึ้ง เอื้องเงิน ซึ่งขึ้นตามต้นไม้และโขดหิน กล้วยไม้เหล่านี้จะออกดอกบานสะพรั่งให้ชมสลับกันไปตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าที่ที่ชุกชุมพอสมควร ที่พบบ่อย เช่น ไก่ กิ้ง หมาใน ไก่ฟ้าพญาลอ เต่าปูลู โดยเฉพาะในฤดูหนาวจะอพยพมาจากประเทศจีนเป็นจำนวนมาก

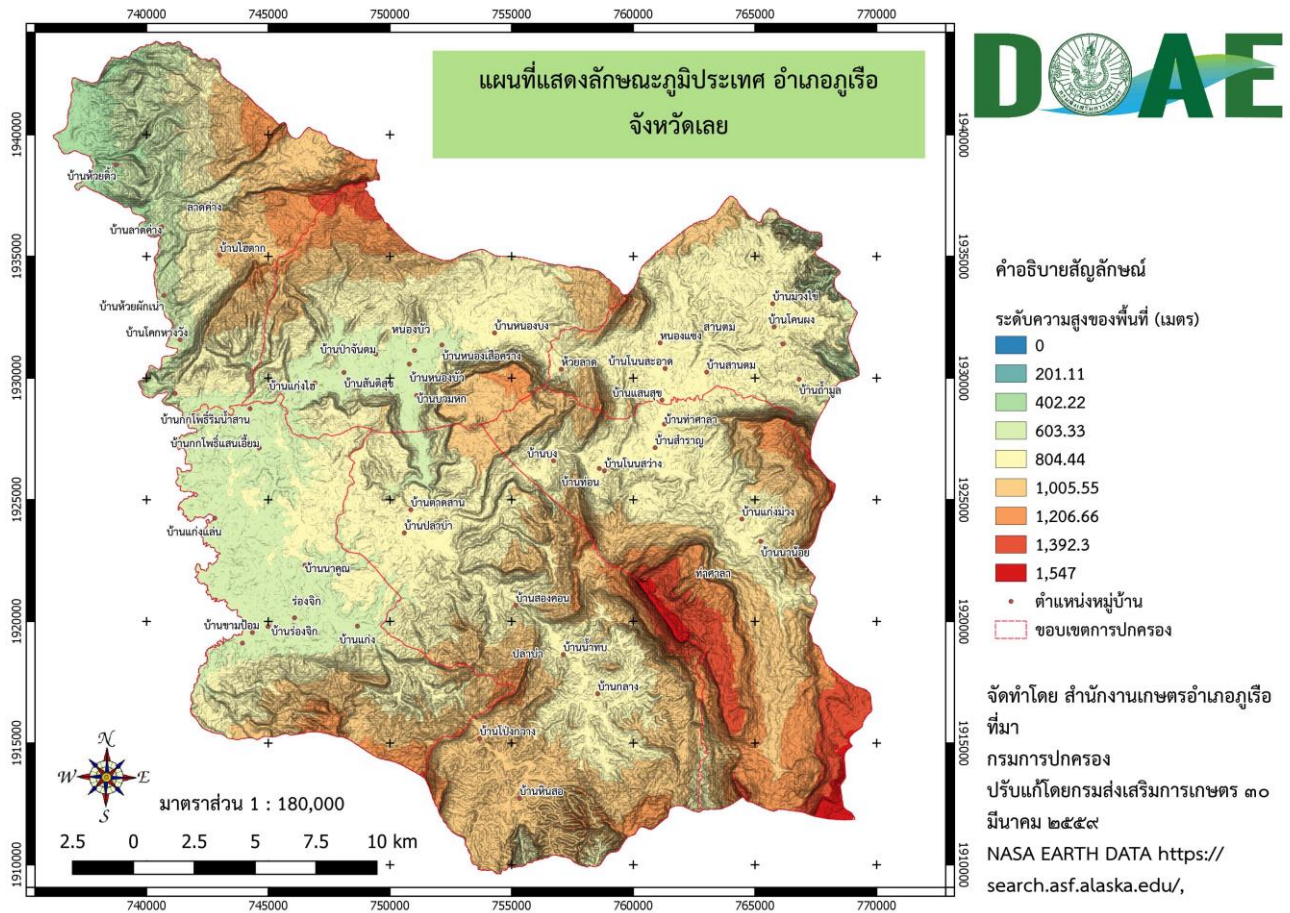

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอภูเรือ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่อำเภอภูเรือ ประกอบไปด้วย พื้นที่ลาดชันสูง เนื้อที่ประมาณ ๒๙๕,๑๐๖ ไร่ พื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง เนื้อที่ประมาณ ๑๑๕,๔๖๔ ไร่ และพื้นที่ราบลุ่ม เนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๒๐ ไร่

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะภูมิประเทศ อำเภอลำพูน
 (ที่มา : NASA ERATH DATA <http://search.asf.alaska.edu/> , พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอลำพูน มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๘ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ชุดดิน : ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินโชคชัย (Ci) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินหนองมด (Nm) ชุดดินปากช่อง (Pc) และชุดดินสูงเนิน (Sn)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกรุ่นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ชุดดิน : ชุดดินเลย (Lo) และชุดดินวังไผ่ (Wi)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ลาดชันสูงเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ชุดดินดอนไร่ (Dr) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินโคราช (Kt) ชุดดินมาบบอน (Mb) ชุดดิน สดึก (Suk) ชุดดินวาริน (Wn) และชุดดินยโสธร (Yt)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำชั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนา

แหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ชุดดิน : ชุดดินลี (Li) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินนครสวรรค์ (Ns) ชุดดินโป่งน้ำร้อน (Pon) ชุดดินสบปราบ (So) และชุดดินท่าลี่ (TL)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นหินพื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำและเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นผิวที่ไหลบริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ที่เป็นดินต้นมาก มีเศษหินหรือหินพื้นผิวมาก ไม่เหมาะสมสำหรับการทำ การเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่า หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวน และปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือชุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียง มาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ชุดดิน : ชุดดินแมร์ิม (Mr) ชุดดินน้ำซุน (Ncu) ชุดดินพะเยา (Pao) และชุดดินท่ายาง (Ty)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงก้อนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นก้อนกรวดหรือลูกรังหนาแน่นมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินต้นมากหรือมีก้อนกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยไว้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้ หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืช ปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบ ระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มี วัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำขั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุม

ดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖. กลุ่มชุดดินที่ ๕๙

ชุดดิน : ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว (AC-pd : Alluvial Complex, poorly drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบหรือดินร่วนละเอียดที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ชั้นดินมีลักษณะเป็นชั้นสลับ เนื้อดินไม่แน่นอนชั้นอยู่กับตะกอนที่มาทับถม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน และบางปีอาจประสบปัญหาเรื่องการถูกน้ำท่วม

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗. กลุ่มชุดดินที่ ๖๐

ชุดดิน : ดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd : Alluvial Complex, well drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชหมุนเวียน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ชุดดิน : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC : slope complex)

ลักษณะเด่น : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

ปัญหา : มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรงขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและชุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

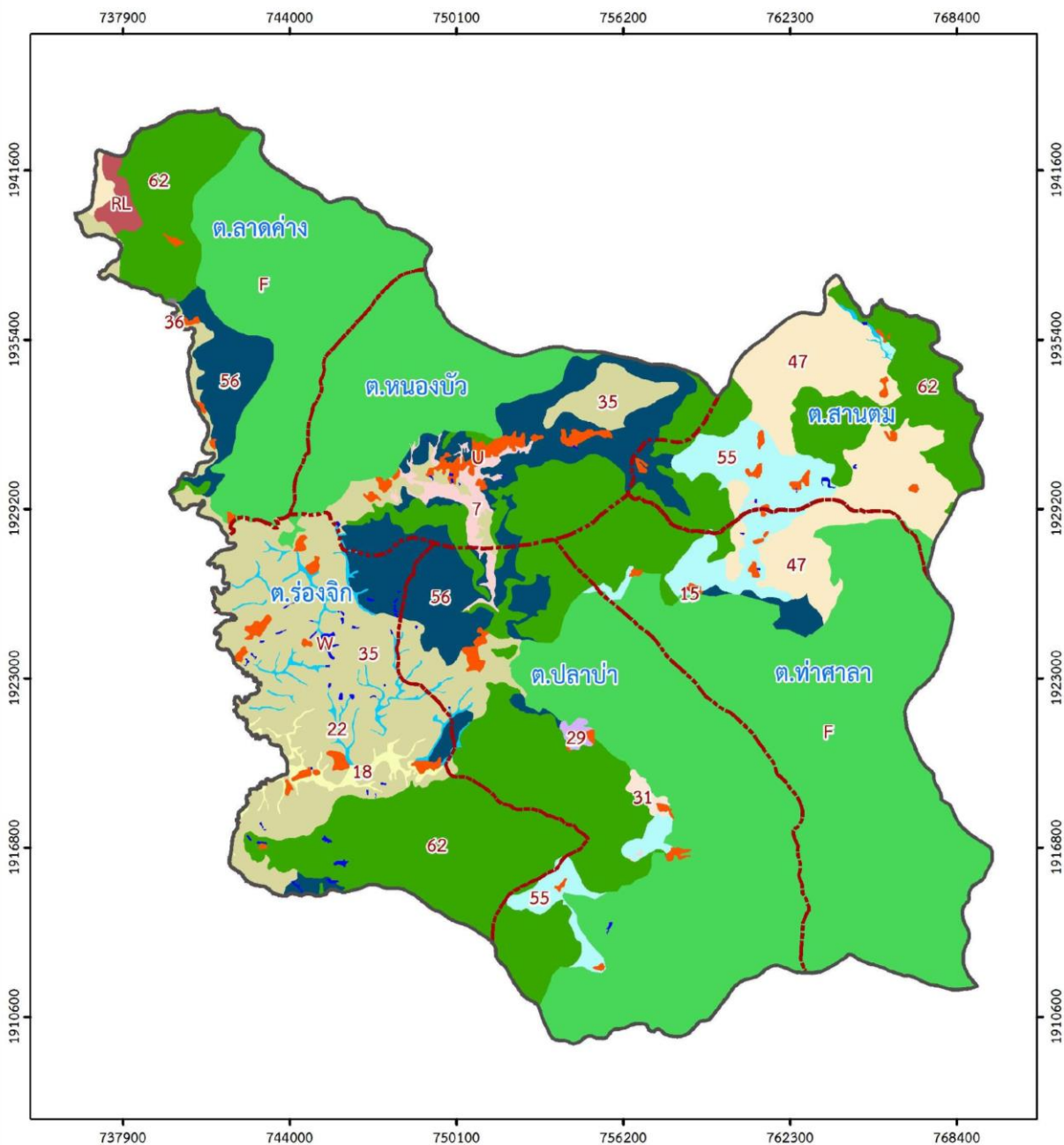
ตารางที่ ๒ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอภูเรือ

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)						ผลรวมทั้งหมด
	หนองบัว	ท่าศาลา	ร่องจิก	ปลาบ่า	ลาดค่าง	สถานตม	
กลุ่มชุดดินที่ ๗	๒,๔๐๗.๔	๖.๙	๐	๕๒๒.๖	๐	๔๗.๖	๒,๙๘๔.๕
กลุ่มชุดดินที่ ๑๕	๐	๒๐.๔	๐	๐	๐	๐	๒๐.๔
กลุ่มชุดดินที่ ๑๘	๐	๐	๒,๑๙๔.๘	๐	๐	๐	๒,๑๙๔.๘
กลุ่มชุดดินที่ ๒๒	๔๓.๗	๐	๒,๐๙๔.๗	๓๐๒.๒	๐	๑๗๓.๗	๒,๖๑๔.๓
กลุ่มชุดดินที่ ๒๙	๐	๐	๐	๕๕๗.๘	๔.๒	๐	๕๖๒.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๓๑	๐	๐	๐	๖๗๓.๒	๐	๐	๖๗๓.๒
กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๖,๓๕๖.๕	๐	๓๔,๔๑๑	๔,๘๘๖.๐	๒,๕๙๘.๒	๐	๔๘,๒๕๑.๗
กลุ่มชุดดินที่ ๓๖	๐	๐	๐	๐	๘๗.๐	๐	๘๗.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๔๗	๐	๖,๐๓๕.๐	๐	๐	๖๕๗.๒	๑๘,๓๘๖.๙	๒๕,๐๗๙.๑
กลุ่มชุดดินที่ ๕๕	๐	๔,๔๑๓.๑	๕๒.๙	๓,๕๐๒.๒	๐	๖,๕๓๓.๘	๑๔,๕๐๒.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๕๖	๑๒,๙๐๑.๒	๑,๔๓๐.๘	๔,๒๐๐.๙	๘,๑๙๘.๓	๖,๓๓๔.๑	๑,๔๕๐.๓	๓๔,๕๑๕.๖
กลุ่มชุดดินที่ ๖๒	๑๐,๗๕๑.๒	๖,๙๘๑.๘	๒๒,๗๔๖.๖	๒๖,๑๖๗.๖	๑๒,๔๖๓.๘	๑๘,๒๐๑.๑	๙๗,๓๑๒.๑
ป่าไม้	๒๕,๗๖๙.๒	๖๖,๙๐๐.๐	๓๕๔.๗	๕๘,๑๐๑.๘	๓๕,๑๗๐.๘	๔๑๔.๖	๑๘๖,๗๑๑.๑
พื้นที่ชุมชน	๒,๐๑๖.๗	๓๓.๖	๑,๓๙๓.๘	๙๒๔.๙	๓๔๗.๗	๗๘๗.๕	๕,๕๐๔.๒
ก้อนหิน	๐	๐	๐	๐	๑,๕๖๗.๕	๐	๑,๕๖๗.๕
ผลรวมทั้งหมด	๖๐,๒๕๕.๙	๘๕,๘๒๑.๖	๖๗,๔๔๙.๔	๑๐๓,๘๓๖.๖	๕๙,๒๓๐.๕	๔๕,๙๙๕.๕	๔๒๒,๕๗๙.๕

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน <http://gisinfo.ddd.go.th/>)

แผนที่กลุ่มชุดดิน อ.ภูเรือ จ.เลย

 กิโลเมตร 	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>แม่น้ำ แหล่งน้ำ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ขอบเขตตำบล</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ขอบเขตอำเภอ</td> </tr> </table>		แม่น้ำ แหล่งน้ำ		ขอบเขตตำบล		ขอบเขตอำเภอ
	แม่น้ำ แหล่งน้ำ						
	ขอบเขตตำบล						
	ขอบเขตอำเภอ						

ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอภูเรือ
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน <http://gisinfo.ddd.go.th/>

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอภูเรือ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สูง ทำให้มีอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขา ทำให้มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว จังหวัดเลย มีพื้นที่เป็นภูเขาสูง จึงทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงง่าย ช่วงเดือนมิถุนายน ถึงตุลาคมจะมีลม มรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อน (Inter Tropical Convergence Zone: ITCZ) พาดผ่านเป็นครั้งคราว ทำให้มีฝนตกหนัก

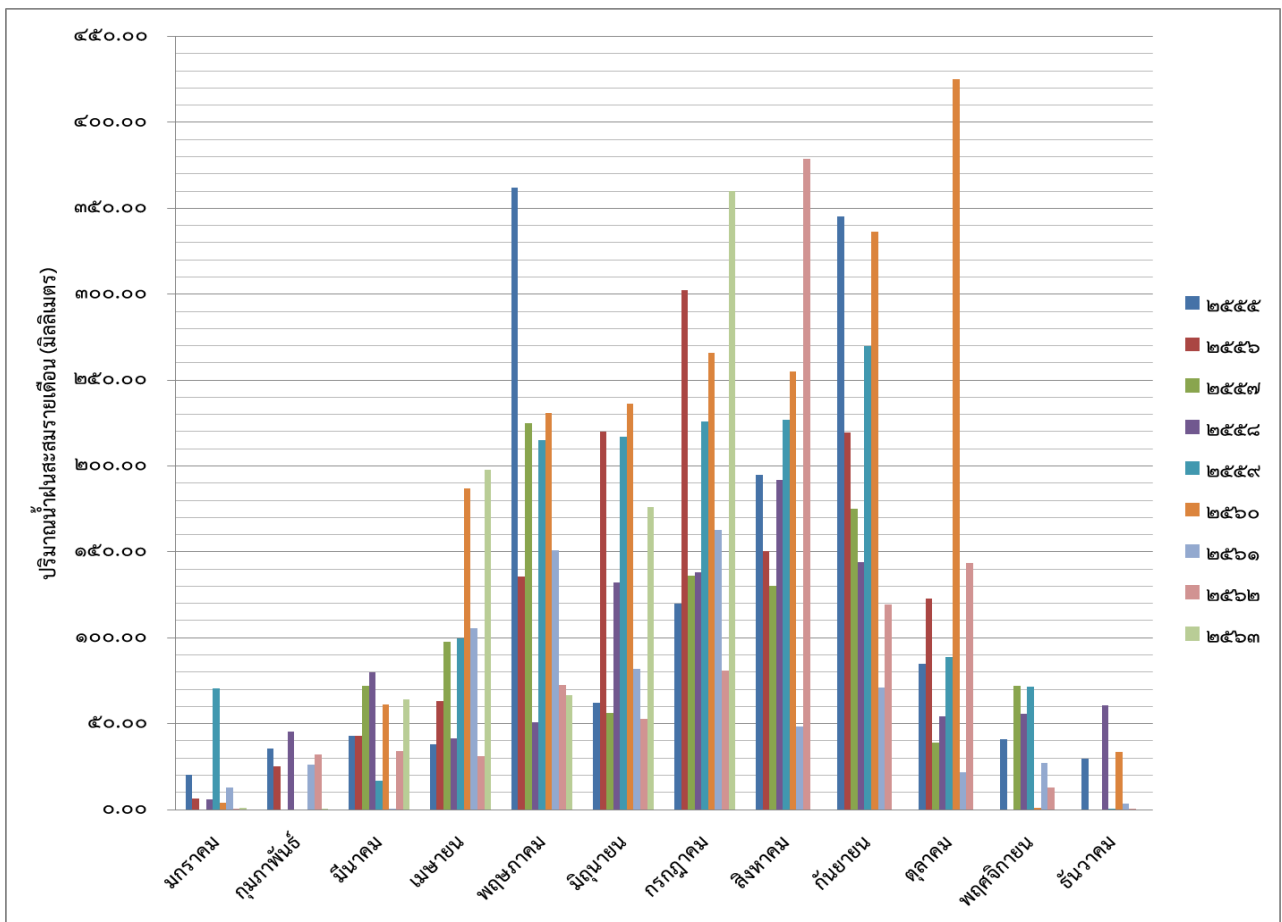
๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูหนาว จะมีอากาศหนาวจัด ในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม

ฤดูร้อน อากาศร้อนระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มมีฝนตกเล็กน้อย ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้นไป จนถึงเดือนเมษายน และปริมาณฝนจะเริ่มตกชุก ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน โดยจะตกมากในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน และปริมาณน้ำฝนจะลดลงเรื่อยๆ จนหมดฝนในเดือนธันวาคมของแต่ละปี

๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนสะสม รายเดือน ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๓

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๑ และ http://agritronics.nstda.or.th/view_site.php, ๒๕๖๒-๒๕๖๓

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

เดือน พ.ศ.	ค่าเฉลี่ย	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
๒๕๕๕	สูงสุด	๓๐.๗๕	๓๐.๗๐	๓๒.๕๐	๓๕.๐๐	๓๓.๕๐	๓๐.๗๐	๒๘.๗๐	๒๙.๕๐	๓๓.๐๐	๒๙.๗๕	๓๐.๒๐	๒๖.๕๐
	ต่ำสุด	๒๗.๕๐	๑๖.๕๐	๑๗.๒๐	๒๐.๕๐	๒๑.๒๐	๒๑.๐๐	๒๑.๒๐	๒๑.๐๐	๒๗.๕๐	๑๙.๐๐	๑๘.๒๐	๑๓.๗๕
๒๕๕๖	สูงสุด	๓๐.๗๕	๓๐.๗๐	๓๒.๕๐	๓๕.๐๐	๓๓.๕๐	๓๐.๗๐	๒๘.๗๐	๒๙.๕๐	๓๓.๐๐	๒๙.๗๕	๓๐.๒๐	๒๖.๕๐
	ต่ำสุด	๒๗.๕๐	๑๖.๕๐	๑๗.๒๐	๒๐.๕๐	๒๑.๒๐	๒๑.๐๐	๒๑.๒๐	๒๑.๐๐	๒๗.๕๐	๑๙.๐๐	๑๘.๒๐	๑๓.๗๕
๒๕๕๗	สูงสุด	๒๘.๐๐	๓๑.๗๐	๓๓.๒๐	๓๕.๐๐	๓๓.๕๐	๓๒.๐๐	๓๐.๕๐	๓๐.๓๐	๒๙.๗๐	๓๑.๒๐	๓๐.๗๐	๒๙.๗๐
	ต่ำสุด	๙.๐๐	๙.๙๐	๑๙.๒๐	๑๙.๗๐	๒๒.๒๐	๒๒.๐๐	๒๒.๕๐	๒๑.๒๐	๒๒.๐๐	๑๘.๒๐	๑๘.๒๐	๑๖.๐๐
๒๕๕๘	สูงสุด	๑๙.๓๕	๓๐.๐๐	๑๙.๓๐	๓๐.๐๐	๑๙.๓๐	๓๐.๐๐	๑๙.๓๐	๓๐.๐๐	๑๙.๓๐	๓๐.๐๐	๑๙.๓๐	๓๐.๐๐
	ต่ำสุด	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐	๑๓.๕๐	๓๑.๐๐
๒๕๕๙	สูงสุด	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐
	ต่ำสุด	๑๒.๗๕	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐
๒๕๖๐	สูงสุด	๒๗.๐๐	๓๒.๐๐	๓๔.๐๐	๓๔.๐๐	๓๓.๐๐	๒๙.๐๐	๒๙.๐๐	๓๐.๐๐	๓๑.๐๐	๒๘.๗๕	๓๑.๐๐	๒๗.๕๐
	ต่ำสุด	๑๕.๐๐	๑๙.๐๐	๑๖.๐๐	๑๙.๐๐	๑๙.๐๐	๒๐.๐๐	๑๙.๐๐	๑๙.๐๐	๑๘.๐๐	๑๖.๗๕	๑๕.๖๐	๑๐.๕๐
๒๕๖๑	สูงสุด	๒๙.๐๐	๓๐.๑๐	๓๓.๐๐	๓๓.๕๐	๓๓.๓๐	๓๑.๗๐	๒๙.๙๐	๓๐.๐๐	๓๑.๙๐	๓๑.๕๐	๓๐.๓๐	๒๙.๘๐
	ต่ำสุด	๑๕.๗๐	๑๖.๒๐	๑๘.๓๐	๒๐.๑๐	๒๑.๙๐	๒๒.๖๐	๒๒.๕๐	๒๒.๒๐	๒๑.๖๐	๒๐.๕๐	๑๘.๓๐	๑๗.๓๐
๒๕๖๒	สูงสุด	๒๙.๕๐	๓๔.๐๐	๓๕.๙๐	๓๘.๐๐	๓๔.๗๐	๓๔.๐๐	๓๑.๖๐	๓๐.๒๐	๓๑.๕๐	๓๒.๒๐	๓๐.๗๐	๒๙.๗๐
	ต่ำสุด	๑๖.๖๐	๑๖.๘๐	๑๘.๖๐	๒๑.๗๐	๒๓.๐๐	๒๓.๓๐	๒๒.๕๐	๒๒.๗๐	๒๑.๒๐	๒๐.๖๐	๑๗.๘๐	๑๙.๐๐
๒๕๖๓	สูงสุด	๓๒.๐๐	๓๒.๕๐	๓๕.๘๐	๓๕.๖๐	๓๖.๙๐	๓๓.๖๐	๓๓.๒๐	-	-	-	-	-
	ต่ำสุด	๑๖.๐๐	๑๖.๗๐	๒๐.๒๐	๒๑.๕๐	๒๓.๓๐	๒๓.๒๐	๒๓.๑๐	-	-	-	-	-

ภาพที่ ๓ แสดงตารางอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด – ต่ำสุด รายเดือน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ -๒๕๖๓

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอภูเรือ,๒๕๖๑ และ http://agritronics.nstda.or.th/view_site.php, ๒๕๖๒-๒๕๖๓

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

อำเภอภูเรือ ห่างจากตัวอำเภอเมืองเลย ประมาณ ๔๘ กิโลเมตร โดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๐๓

เส้นทางการคมนาคมตำบลหนองบัว

- มีทางหลวงหมายเลข ๒๑๑๕ (สายเลย - หล่มสัก) มีรถยนต์โดยสารประจำทางผ่าน
- ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๙ (สายปลาบ่า -เลย) มีรถยนต์โดยสารผ่าน

เส้นทางการคมนาคมตำบลท่าศาลา

มีถนนตัดผ่าน ๒ สาย คือสายที่ ๑ สายสานตม - เขตอนุรักษ์พันธ์สัตว์ป่าภูหลวงจะผ่านบ้านท่าศาลา บ้านแก่ม่วง และนา้อย การคมนาคมสะดวก มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน และมีถนนสายรองแยกจากตำบลท่าศาลา ได้แก่สายท่าศาลา - บ้านบง ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต ประมาณ ๗๕% ทุกหมู่บ้าน

เส้นทางการคมนาคมตำบลร่องจิก

มีถนนสายหลักตัดผ่าน๑ สาย คือสายเมืองเลย - หล่มสัก มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านตลอด และมีถนนสายรองแยกจากบ้านโนนแสงแก้วไปบ้านร่องจิก,นาคูณ,แก่งบ้านท่ามะนาว,บ้านขามป้อมและบ้านนาขามป้อม และ ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต ประมาณ ๘๕% ทุกหมู่

เส้นทางการคมนาคมตำบลลาดค่าง

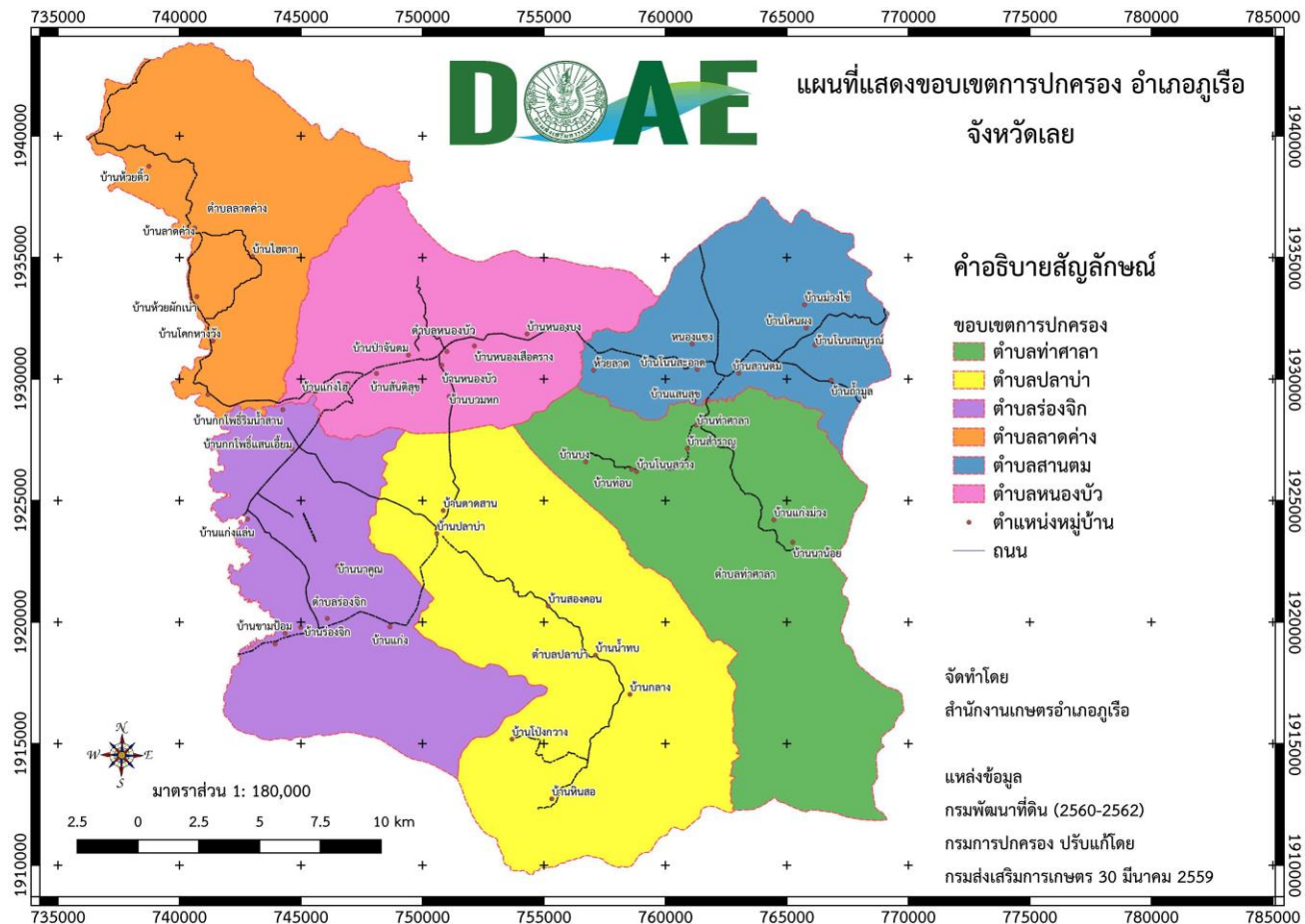
ในการเดินทางไปตำบลลาดค่าง ถ้าออกจากตัวเมืองจังหวัดเลย สามารถใช้เส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๐๓ โดยจะผ่านบ้านแก่งเกลี้ยง หมู่ ๖ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร ผ่านบ้านโคกหวาง หมู่ ๓ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร ผ่านบ้านห้วยผักเนา หมู่ ๑ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร ผ่านบ้านลาดค่าง หมู่ ๔ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๙ กิโลเมตร ผ่านบ้านห้วย

ตัว หมู่ ๕ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๒๓ กิโลเมตร ส่วนบ้านไฮตาก ห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร โดยมีถนนแยกออกไปอีกเส้นหนึ่ง จากบ้านโคกหางวัง หมู่ ๓ ซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันค่อนข้างจะสะดวก โดยถนนมีการลาดยางตลอดเส้นทาง

เส้นทางการคมนาคมตำบลสานตม

การคมนาคมในปัจจุบันค่อนข้างจะสะดวก เนื่องจากมีถนนลาดยางเชื่อมถนนการคมนาคมในตำบลสานตม ใช้การคมนาคมทางบกเป็นสำคัญในการคมนาคมติดต่อและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด จำแนกได้ดังนี้

ตำบลสานตมมีเส้นทางติดต่อกับภายนอกตำบล ๓ เส้นทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๓ โดยเริ่มจากอำเภอเมืองเลย จะผ่านบ้านโนนสมบูรณ์ บ้านสานตม บ้านโนนสะอาด ไปยังอำเภอภูเรือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔๐ จากบ้านถ้ำมูลไปยังอำเภอวังสะพุง และถนนเส้นที่ผ่านบ้านแสนสุข ผ่านตำบลท่าศาลา โดยสิ้นสุดที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง นอกจากนี้ยังมีทางลูกรัง ทางเกวียนและทางเดินเท้าอีกหลายเส้นทางเพื่อใช้เดินทางไปไร่/นา/สวน และเพื่อขนส่งสินค้าผลผลิตทางการเกษตร

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอภูเรือ (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

ตำบลหนองบัว

หมู่ ๑. บ้านหนองบัว ได้แก่ ลำน้ำสาน

หมู่ ๒. บ้านหนองเสือคราง ได้แก่ ห้วยตอกหล่อ ห้วยหมูเฒ่า ห้วยหนามหญ้า

- หมู่ ๓. บ้านแก่งไฮ ได้แก่ ห้วยชัน ห้วยภูหนีบ ลำน้ำสาน
 หมู่ ๔. บ้านหนองบง ได้แก่ ห้วยเหิน ห้วยหมู่น้ำ ห้วยปากกล้วยฮก
 หมู่ ๕. บวมหก ได้แก่ หนองบุงกกเชียงน้อย หนองบุงกกเชียงใหญ่ ห้วยถาชี ห้วยเหินลำน้ำสาน
 หมู่ ๖. บ้านป่าจันทม ได้แก่ ห้วยลึก ห้วยไผ่ ห้วยท่าวัด ลำน้ำสาน
 หมู่ ๗. บ้านภูเรือ ได้แก่ ห้วยเถียงนา
 หมู่ ๘. บ้านสันติสุข ได้แก่ ห้วยซ้อ ห้วยทรายขาว ห้วยไผ่ ห้วยท่าวัด ห้วยส้มเลา ลำน้ำสาน

ตำบลท่าศาลา

๑. ลำห้วยสานตม ไหลผ่าน บ้านบง หมู่ที่ ๑
๒. ห้วยชันน้อย ไหลผ่าน บ้านโนนสว่าง บ้านท่อน หมู่ที่ ๔,๖
๓. ห้วยผาสอง ไหลผ่าน บ้านท่าศาลา หมู่ที่ ๕
๔. ห้วยซาง ไหลผ่าน บ้านท่าศาลา หมู่ที่ ๕
๕. ห้วยสานน้อย ไหลผ่าน บ้านแก่งม่วง บ้านน่าน้อย หมู่ที่ ๒,๓

ตำบลร่องจิก

๑. ลำห้วยน้ำสาน ไหลผ่าน หมู่ที่ ๖,๘ และ ๑๐
๒. ลำห้วยน้ำข้าวมัน ไหลผ่าน หมู่ที่ ๑,๒ ๔,๖,๗ และ ๙

ตำบลปลาบ่า ลำน้ำสาน ไหลผ่านทั้ง ๗ หมู่บ้าน

ตำบลลาดค่าง

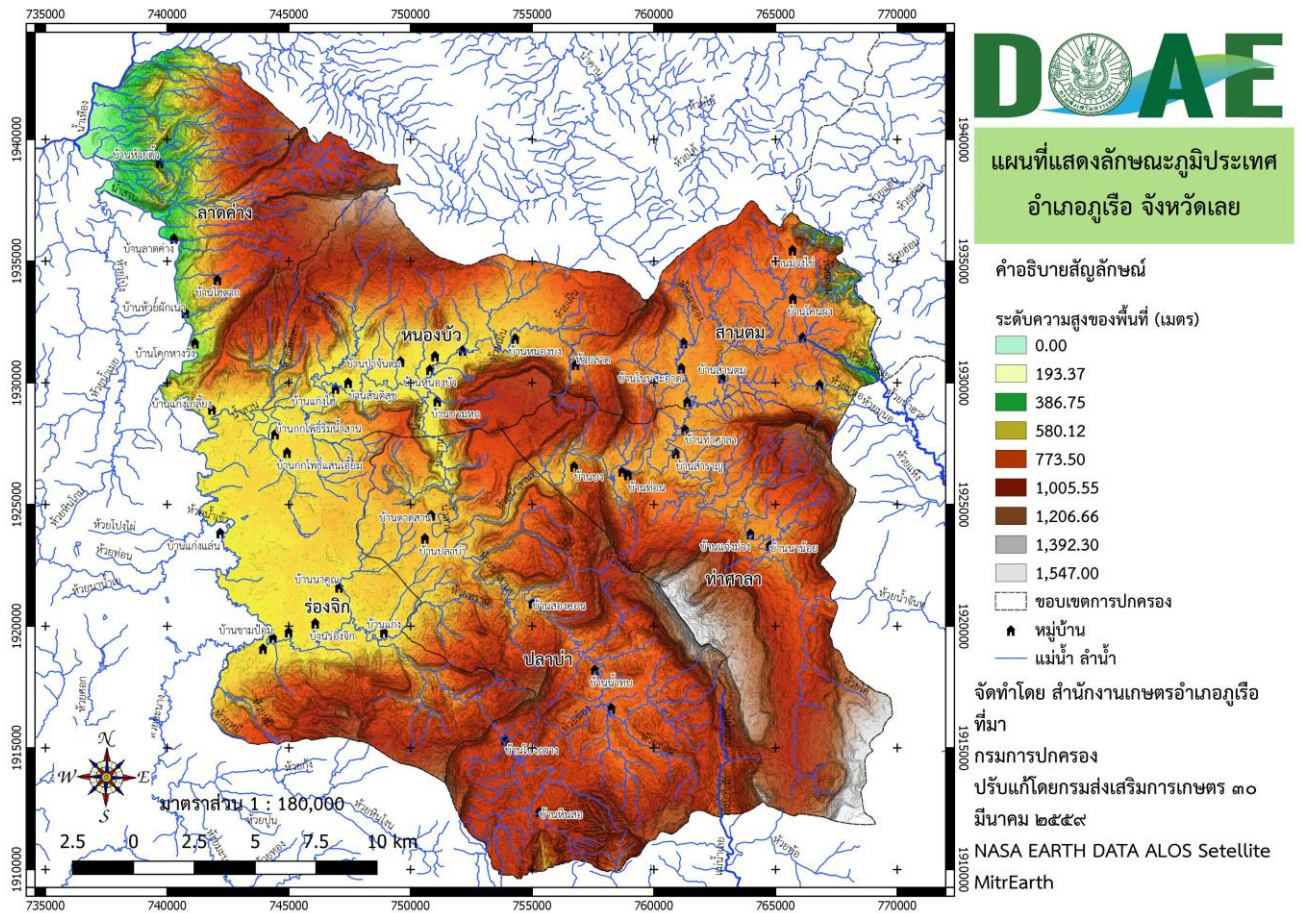
๑. ลำน้ำสาน ไหลผ่านบ้านแก่งเกลี้ยง บ้านโคกหางวัง บ้านห้วยผักเนา บ้านลาดค่าง และบ้านห้วยตัว แล้วไหลลงลำน้ำเหือง มีระยะความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ซึ่งเป็นลำน้ำกั้นเขตระหว่างอำเภอภูเรือกับอำเภอด่านซ้าย

๒. ลำน้ำเหือง ซึ่งไหลจากอำเภอนาแห้วผ่านเขตบ้านห้วยตัว ไปอำเภอท่าลี่ และเป็นลำน้ำกั้นพรมแดนเขตของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว

๓. ลำน้ำห้วยกาหวาก ไหลจากเขตอุทยานแห่งชาติภูเรือ ไหลลงสู่ลำน้ำสาน ไหลผ่านพื้นที่การเกษตรระหว่างบ้านลาดค่างและบ้านห้วยตัว

ตำบลสานตม

- ๑) ลำห้วยสานตม ไหลผ่าน บ้านสานตม หมู่ที่ ๑ บ้านแสนสุข หมู่ที่ ๕
- ๒) ลำห้วยอีเลื่อน ไหลผ่าน บ้านหนองแขง หมู่ที่ ๒
- ๓) ลำห้วยลาด ไหลผ่านบ้านห้วยลาด หมู่ที่ ๓
- ๔) ลำห้วยริมบ้าน ไหลผ่าน บ้านถ้ำมูล หมู่ที่ ๔
- ๕) ลำห้วยผาสอง ไหลผ่าน บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๖ บ้านแสนสุขหมู่ที่ ๕
- ๖) ลำห้วยร่องบึง ไหลผ่าน บ้านม่วงไข่ หมู่ที่ ๘ และบ้านโคกผาง หมู่ที่ ๙

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงแม่น้ำลำห้วย อำเภอลำพูน
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรอำเภอลำพูน ส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพการเกษตรจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

- ๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไม้ผลไม้ยืนต้น เช่น แก้วมังกร โอโวกาโต มะขามหวานสีทองและสีชมพู มะคาเดเมีย เป็นต้น
- ๒) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ เช่น คริสต์มาสสีแดงขำถุง ดาวเรืองขำถุง และไม้เอกไม้ประดับอื่นๆ เป็นต้น
- ๓) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และขิง เป็นต้น
- ๔) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร
รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร ร้อยละ ๙๐ รองลงมาคือค้าขาย ร้อยละ ๑๐ ส่วนรายจ่ายของเกษตรกร ได้แก่ ภาระหนี้สิน
- ๕) สินเชื่อและภาระหนี้ของเกษตรกร
เกษตรกรส่วนใหญ่ ได้สินเชื่อจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน และสหกรณ์การเกษตรอำเภอลำพูน

๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย / ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๐ เท่ากับ ๕๒,๖๗๐ ล้านบาท ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่ากับ ๙๗,๙๐๓ บาท และจากข้อมูล จปฐ.ปี ๒๕๖๑ อำเภอกู่เรือ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ๗๘,๗๓๔.๖ บาท

ตารางที่ ๔ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐

(ล้านบาท) รายการ	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐ ^p
ภาคเกษตร	๑๒,๘๓๗	๑๒,๐๘๓	๑๒,๓๙๘	๑๒,๐๖๓	๑๔,๕๗๙
สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๑๒,๖๑๓	๑๑,๖๘๒	๑๒,๑๖๓	๑๒,๐๖๓	๑๔,๕๗๙
สาขาการประมง	๒๒๔	๒๒๒	๒๓๕		
ภาคนอกเกษตร	๒๘,๒๙๔	๒๙,๒๙๔	๒๙,๔๖๕	๓๓,๖๐๖	๓๘,๐๙๑
สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑,๑๐๕	๑,๐๒๕	๗๙๗	๕,๗๓๗	๗,๓๗๖
สาขาการผลิตอุตสาหกรรม	๓,๗๑๘	๕,๐๖๙	๓,๙๔๙	๕,๗๓๗	๗,๓๗๖
สาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	๕๘๗	๖๒๓	๖๒๓	๕๐๘	๕๑๒
สาขาการก่อสร้าง	๒,๐๐๔	๑,๘๗๘	๑,๗๘๙	๑,๙๕๗	๒,๐๖๒
สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	๔,๐๑๒	๔,๔๒๐	๕,๐๓๐	๕,๙๘๗	๖,๙๑๒
สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	๓๙๑	๔๓๑	๕๔๒	๖๒๐	๗๐๓
สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๙๘๙	๑,๐๔๐	๑,๑๖๖	๗๗๓	๙๐๔
สาขาตัวกลางทางการเงิน	๒,๒๖๖	๒,๕๓๔	๒,๗๔๘	๓,๑๓๐	๓,๓๑๒
สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	๒,๓๒๕	๑,๗๕๔	๑,๘๓๙	๑,๗๗๔	๒,๑๕๐
สาขาการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้ง การประกันสังคมภาคบังคับ	๒,๖๕๗	๑,๙๖๘	๒,๖๑๗	๒,๗๒๑	๒,๗๘๐
สาขาการศึกษา	๕,๒๙๓	๕,๕๑๑	๖,๒๐๔	๖,๕๔๘	๖,๘๖๕
สาขาการบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๑,๑๐๗	๑,๒๐๘	๑,๓๐๙	๑,๕๙๐	๑,๗๒๖
สาขาการให้บริการชุมชนสังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	๗๘๕	๗๗๘	๗๙๐	๖๗๔	๗๓๗
กิจกรรมทางวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๒๑	๑๙	๓๒	๑๘	๒๕
ข้อมูลและการสื่อสาร	๒๕๘	๓๐๐	๓๔๑	๒๒๘	๒๖๐
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน	๘๑	๗๘	๙๓	๑๐๗	๑๑๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๔๑,๑๓๑	๔๑,๓๗๘	๔๑,๘๖๓	๔๖,๖๗๐	๕๒,๖๗๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๗๕,๘๒๒	๗๖,๔๕๕	๗๗,๔๘๕	๘๖,๕๗๓	๙๗,๙๐๓
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๕๔๒	๕๔๑	๕๔๐	๕๓๙	๕๓๘

หมายเหตุ : p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary based on annual figure)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๒

๑.๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอภูเรือ มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๒,๕๓๖ คน จำแนกเป็นชาย ๑๑,๕๒๐ คน หญิง ๑๑,๐๑๖ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอจะนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่	ตำบล	จำนวนบ้าน (หลัง)	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร (คน)		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองบัว	๑,๔๗๐	๗๔๘	๑,๔๖๐	๑,๔๒๒	๒,๘๘๒
๒	ท่าศาลา	๘๓๖	๖๔๔	๑,๓๙๓	๑,๓๙๘	๒,๗๙๑
๓	ร่องจิก	๑,๘๗๐	๑,๐๒๐	๒,๖๔๑	๒,๕๑๒	๕,๑๕๓
๔	ปลาบ่า	๑,๑๘๒	๘๕๘	๑,๘๐๓	๑,๗๒๕	๓,๕๒๘
๕	ลาดค่าง	๗๐๘	๔๙๖	๑,๒๑๕	๑,๑๔๒	๒,๓๕๗
๖	सानตม	๑,๑๔๐	๖๐๗	๑,๕๒๑	๑,๔๘๒	๓,๐๐๓
รวม		๗,๒๐๖	๔,๓๗๓	๑๐,๐๓๓	๙,๖๘๑	๑๙,๗๑๔

ที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage> : ที่ว่าการอำเภอภูเรือ, มกราคม ๒๕๖๔ และสำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓

๑.๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอภูเรือ ประกอบด้วย

๑) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนภูเรือวิทยา

๒) ระดับประถมศึกษา

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลภูเรือ ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนภูเรือ

ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองบง

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าศาลา ๔ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าศาลา โรงเรียนบ้านท่อน โรงเรียนบ้านบ้านบง และโรงเรียนบ้านแก่งม่วง

ในเขตพื้นที่ตำบลร่องจิก ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านแก่ง โรงเรียนบ้านนาคุณ โรงเรียนบ้านร่องจิก โรงเรียนบ้านแก่งแล่น และโรงเรียนบ้านนาขามป้อม

ในเขตพื้นที่ตำบลปลาบ่า ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านปลาบ่า โรงเรียนบ้านสองคอน โรงเรียนบ้านกลาง โรงเรียนบ้านโป่งกวาง และโรงเรียนบ้านหินสอ

ในเขตพื้นที่ตำบลลาดค่าง ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยผักเนา โรงเรียนบ้านไฮตาก โรงเรียนบ้านลาดค่าง โรงเรียนบ้านห้วยตัว และโรงเรียนบ้านแก่งเกลี้ยง

ในเขตพื้นที่ตำบลसानตม ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยลาด โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โรงเรียนบ้านถ้ำมูล โรงเรียนบ้านโคกผอง และโรงเรียนบ้านसानตมมิตรภาพ ๑๐๑

๓) ระดับอนุบาล

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลภูเรือ ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเพลินจิตพัฒนา และโรงเรียนอนุบาลภูเรือ

ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ได้แก่

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าศาลา ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....

ในเขตพื้นที่ตำบลร่องจิก ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านร่องจิก

ในเขตพื้นที่ตำบลปลาปา ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลาง

ในเขตพื้นที่ตำบลลาดค่าง ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกหางวัง และศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กบ้านห้วยตี้ว

ในเขตพื้นที่ตำบลसानตม ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน.....

๔) วิทยาลัย - แห่ง ได้แก่ ไม่มี

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย โรงพยาบาลภูเรือ

๒. สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

๑) สถานพยาบาลของเอกชน จำนวน ๒ แห่ง

๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน ๒ แห่ง

๓) ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๔) คลินิกทันตกรรม - แห่ง

๕) สถานผดุงครรภ์ - แห่ง

๓. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑) แพทย์ จำนวน ๓ คน

๒) ทันตแพทย์ จำนวน ๖ คน

๓) เภสัชกร จำนวน ๔ คน

๔) พยาบาล จำนวน ๑๙ คน

๕) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๓๒ คน

๖) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๓๘๖ คน

๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา

๑) ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ ๙๙ % และ ศาสนาอื่นๆ ประมาณ ๑ %

๒. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ตลอดจนอิทธิพลทางความคิดต่างๆ ที่ชุมชนยังคงยึดถือปฏิบัติ และคงอนุรักษ์สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สรุปลงได้

๑) บุญข้าวเปลือกข้าวสาร ชาวบ้านจะมีการกำหนดการทำบุญในเดือนสี่ โดยทุกคนจะเอาข้าวเปลือกข้าวสารมาทำบุญที่วัดซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งทำบุญใส่บาตร ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ มีการสวดมนต์และฟังเทศน์ด้วย

๒) บุญสงกรานต์ นิยมทำในเดือนห้า โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน โดยวันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันสงกรานต์ ณ วันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันเนา และวันที่ ๑๕ เมษายน คือวันสุดท้ายเป็นวันเถลิงศก ชาวบ้านถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ วันแรกมีพิธีสงฆ์พระพุทธรูปที่วัด ตอนกลางคืนอาจมีการคบงันที่วัด มีการละเล่นต่างๆ และมีการสาดน้ำซึ่งกันและกันตลอด ๓ วัน คือวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕ เมษายน ในวันที่ ๑๕ เมษายนบางแห่งตอนเช้าทำบุญตักบาตร ตอนบ่ายมีการแขวนธงยาวและก่อเจดีย์ทรายที่วัด นอกจากนี้มีการสงฆ์และผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ มีพิธีบายศรีสู่ขวัญพระพุทธรูปและพระสงฆ์ การแห่ข้าวพันก้อน และการแห่ดอกไม้ด้วย

๓) บุญประจำปี นิยมทำกันในเดือนเจ็ด จัดทำขึ้นเพื่อชำระสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรต่างๆออกจากหมู่บ้าน ตำบล เชื่อว่าจะทำให้ประชาชนหายจากเหตุเภทภัยต่างๆ และอยู่เย็นเป็นสุข ชาวบ้านจัดทำปะรำขึ้นในบริเวณหมู่บ้านแห่งใดแห่งหนึ่ง มีต้นกล้วยผูกเสาปะรำสีมูม จัดอาสนะสงฆ์ เตรียมเครื่องบูชาพระรัตนตรัยด้วยสายสิญจน์ น้ำพระพุทธมนต์ ฝ้ายผูกแขน เครื่องไทยทาน กรวดทราย หลัดไม้ไผ่แปดหลัก ตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์สวดพระ พุทมนต์ ตอนเช้าถวายภัตตาหาร ถวายสังฆทาน พระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ แล้วคนเฒ่าคนแก่ผูกแขนให้ชาวบ้าน วงด้ายสายสิญจน์รอบหมู่บ้าน และชาวบ้านนำสิ่งปฏิภูมิต่างๆ เช่น ขยะมูลฝอย ภาชนะชำรุด และสิ่งที่จะทำให้เกิดสกปรก ฯลฯ ไปทิ้งนอกหมู่บ้าน หรือทำการเผา หรือฝัง ให้บริเวณบ้านสะอาดเรียบร้อย เป็นเสร็จพิธี

๔) บุญเข้าพรรษา ถือเอาวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด เป็นวันทำบุญ การเข้าพรรษา ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร อยู่ประจำวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือนแปด ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนสิบเอ็ด ห้ามมิให้ภิกษุสามเณรไปค้างที่อื่น นอกจากไปด้วยสัตตาคหณิยะ คือการไปค้างคืนนอกวัดในระหว่างอยู่ประจำพรรษา เมื่อมีเหตุจำเป็น ได้แก่

๑. สหธรรมิก (ผู้มีธรรมอันร่วมกัน) หรือมารดาบิดาป่วย ไปเพื่อรักษาพยาบาล
๒. สหธรรมิกกระจะสันจะสึก ไปเพื่อระงับ
๓. มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เช่น วิหารชำรุด ไปเพื่อปฏิสังขรณ์
๔. ทายกบำเพ็ญกุศล ส่งมานิมนต์ไปเพื่อบำรุงศรัทธา

แม้ธุระอื่นนอกจากนี้ ที่เป็นกิจจะลักษณะอนุโลมตามนี้ก็ไปค้างคืนที่อื่นได้ และต้องกลับมาภายใน ๗ วัน ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด ชาวบ้านมีการถวายภัตตาหารเช้าหรือเพล พร้อมทั้งเครื่องใช้ต่างๆที่จำเป็นแด่พระสงฆ์ เช่น ไตรจีวร ตั้งเตียง ยารักษาโรค เป็นต้น โดยเฉพาะเครื่องให้แสงสว่าง เช่น เทียน ตะเกียง น้ำมัน เป็นต้น ถือเป็นสิ่งสำคัญเชื่อว่าถวายแล้วทำให้ตาทิพย์และสติปัญญาดี นอกจากนี้ มีการถวายต้น

เทียน ซึ่งหล่อเป็นเล่มหรือแท่งขนาดใหญ่ ตกแต่งอย่างสวยงาม และผ้าอาบน้ำฝน ตลอดบริวารอื่นๆแต่พระสงฆ์ มีการสวดมนต์ และฟังเทศน์ด้วย

๕) บุญข้าวประดับดิน เป็นประเพณีการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรต หรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว ข้าวประดับดินจะประกอบด้วย ข้าว อาหารคาวหวาน หมากพลูและบุหรี ซึ่งเราห่อใส่กระทงไปวางไว้ตามพื้น หรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด ในวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๙ ญาติโยมนิยมถวายทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ และมีการเตรียมอาหารคาวหวาน หมากพลู บุหรี โดยห่อใส่ใบตองหรือกระทง รุ่งเช้าในวันแรม ๑๔ ค่ำ เวลาประมาณ ๔ ถึง ๕ นาฬิกา นำห่อหรือกระทงที่เตรียมไว้ไปวางไว้ตามพื้น หรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรตหรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว เป็นเสร็จพิธีทำบุญข้าวประดับดิน

๖) บุญข้าวสาก นิยมทำกันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย ตอนเช้าจะนำภัตตาหารไปถวายแด่พระภิกษุสามเณรครั้งหนึ่งก่อน นอกจากนี้ชาวบ้านยังนำเอาห่อหรือชะลอมหรือข้าวสากไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกกล่าวให้ญาติมิตรผู้ล่วงลับไปแล้วมารับเอาอาหารและผลบุญที่อุทิศให้ มีการฟังเทศน์ฉลองข้าวสากและกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ล่วงลับ

๗) บุญออกพรรษา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ มีการตักบาตร หรือตักบาตรเทโว ถวายภัตตาหาร มีการได้น้ำมันล้างหางประทีป มีการถวายผ้าห่มหนาวพระภิกษุสามเณร บางแห่งมีการกวนข้าวทิพย์ถวาย มีการรับศีล ฟังเทศน์ ตอนค่ำจะมีการจุดประทีป

๘) บุญกฐิน เป็นบุญถวายผ้าไตรจีวรแด่พระสงฆ์ ซึ่งจำพรรษาแล้ว เริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นเขตทอดกฐินตามหลักพระวินัย ศาสนาสงฆ์และข้อห้ามต่างๆ

ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ๙๙ โดยมีประเพณีความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวในการครองตน และการอยู่ร่วมกันในชุมชนดังนี้

๑.วันพระ ประชาชนส่วนใหญ่จะงดกิจกรรมทางการเกษตร ละการทำบาป จะมีการไปทำบุญที่วัด ฟังธรรมเทศนาจากพระภิกษุสงฆ์ ถ้ามีใครคนใดฝ่าฝืนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านจะลงโทษ ทำให้ครอบครัวเดือนร้อน ซึ่งเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งในการพัฒนาจิตใจและไม่ให้คนทำบาป

๒.การบายศรีสู่ขวัญ เป็นพิธีการอย่างหนึ่งที่สร้างขวัญกำลังใจและปลุกจิตสำนึกให้กับผู้ที่ได้รับเคราะห์กรรมและผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เช่น คนที่ผ่านการถูกรถชน มีคดีความ หรือที่สอบบรรจุเข้ารับราชการได้ใหม่ๆคนเฒ่าแก่จะบายศรีสู่ขวัญให้ มีการผูกข้อมือและอวยพรให้แก่บุคคลดังกล่าว รอดพ้นภัยอันตรายมีแต่ความสุขความเจริญต่อไป

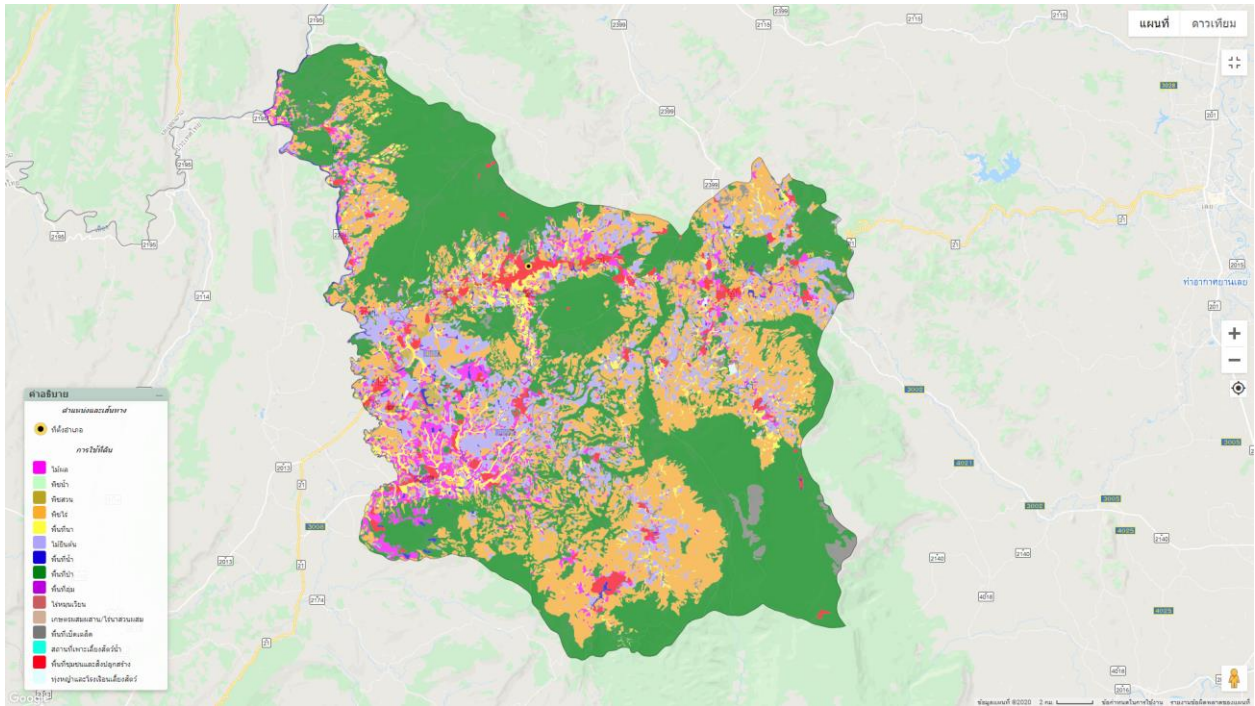
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

อำเภอภูเรือ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ ๔๔.๗๒ พื้นที่พืชไร่ ร้อยละ ๒๘.๑๖ พื้นที่ไม้ยืนต้น ร้อยละ ๑๐.๑๖ พื้นที่ไม้ผล ร้อยละ ๕.๖๗ พื้นที่นา ร้อยละ ๓.๔๔ ๕

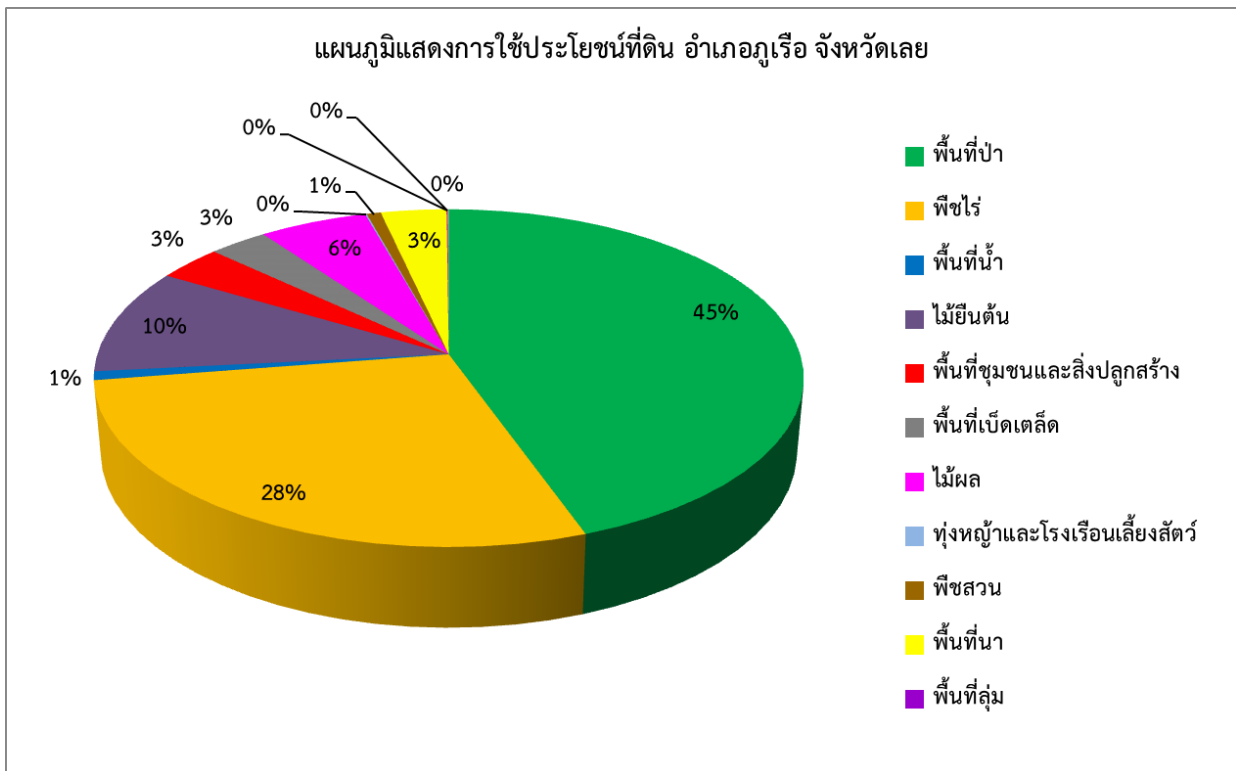
ตารางที่ ๕ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๘๙,๓๑๘	๔๔.๗๒
พืชไร่	๑๑๙,๒๒๕	๒๘.๑๖
พื้นที่น้ำ	๓,๕๕๔	๐.๘๓
ไม้ยืนต้น	๔๓,๐๔๑	๑๐.๑๖
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๔,๔๕๓	๒.๙๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๓,๐๙๕	๓.๐๙
ไม้ผล	๒๔,๐๒๓	๕.๖๗
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๓๘๑	๐.๐๙
พืชสวน	๓,๑๓๐	๐.๗๓
พื้นที่นา	๑๔,๕๙๖	๓.๔๔
พื้นที่ลุ่ม	๒๐๐	๐.๐๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๖๔	๐.๐๓
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	๑๐๙	๐.๐๒

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๒)

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกู่เรือ จังหวัดเลย
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๒ แผนภูมิแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกู่เรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑-๒๕๖๒)

๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอภูเรือ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๓๔,๑๔๙ ไร่ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๙,๔๒๗ ไร่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๖,๔๑๗ ไร่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๓,๓๒๔ ไร่ แก้วมังกร มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๗,๔๔๙ ไร่ ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๐๔๓ ไร่ มะคาเดเมีย มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑,๕๘๔ ไร่ และอโวคาโด มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๖๙ ไร่ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๕๒๘ ไร่ ในพื้นที่ตำบลร่องจิก ตำบลสานตม และตำบลหนองบัว ของอำเภอภูเรือ เป็นส่วนใหญ่ แบ่งเป็นประเภทดังนี้

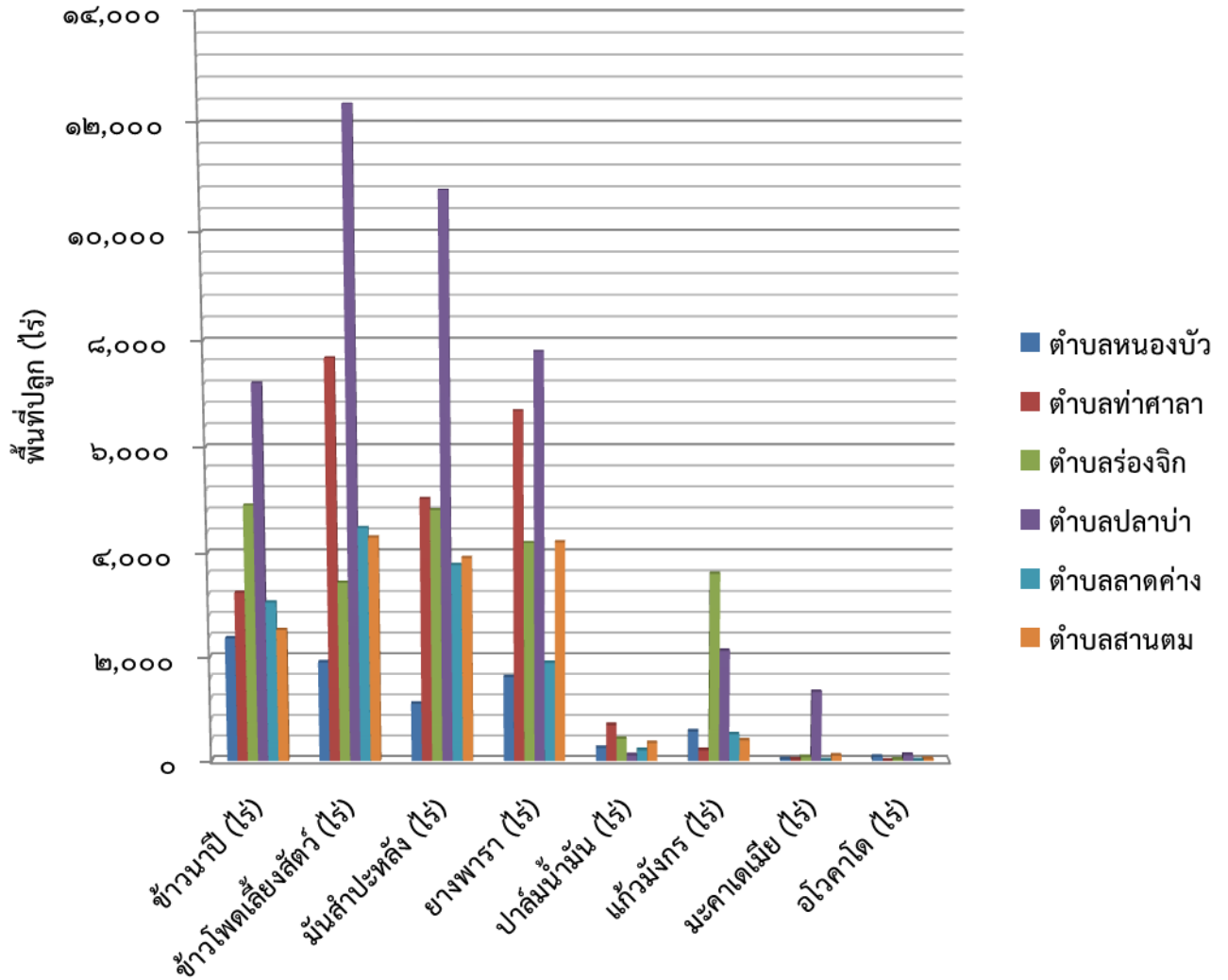
ประเภทต้นไม้ใบ ได้แก่ คริสต์มาสแดงชำถุง คริสต์มาสชมพูชำถุง คริสต์มาสขาวชำถุง ปูเล่ หมากเหลือง ฤๅษีผสม มอนสเตอร์ ฟิโลเดนดรอน เฟรินสไบนาง ฯลฯ

ประเภทต้นไม้ดอก ได้แก่ ดาวเรืองชำถุงและดาวเรืองตัดดอก กุหลาบชำถุง สร้อยไก่ ผีเสื้อ ปทุมมา ไฮเดรนเยีย พวงแสด แววมยุรา พิทูเนีย จิบโซฟิลล่า วิกเตอร์เรียบูลส์ แพงพวย เสี้ยนฝรั่ง ดาวกระจายต้นเตี้ย เบญจมาศ ฯลฯ และไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆ ซึ่งเกษตรกรจะขายผลผลิตผ่านทางพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มปริมาณการปลูกกันมาก และเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ตารางที่ ๖ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย							
พืชเศรษฐกิจ	ตำบลหนองบัว	ตำบลท่าศาลา	ตำบลร่องจิก	ตำบลปลาป่า	ตำบลลาดค่าง	ตำบลสานตม	รวมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ
ข้าวนาปี (ไร่)	๒,๓๗๒	๓,๒๔๔	๔,๙๐๗	๗,๒๐๗	๓,๐๖๒	๒,๕๓๒	๒๓,๓๒๔
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)	๑,๙๑๒	๗,๖๗๕	๓,๔๓๖	๑๒,๓๔๐	๔,๔๘๓	๔,๓๐๓	๓๔,๑๔๙
มันสำปะหลัง (ไร่)	๑,๑๑๑	๕,๐๓๓	๔,๘๒๐	๑๐,๗๗๒	๓,๗๘๐	๓,๙๑๑	๒๙,๔๒๗
ยางพารา (ไร่)	๑,๖๒๘	๖,๖๘๖	๔,๑๙๕	๗,๗๙๖	๑,๙๐๑	๔,๒๑๑	๒๖,๔๑๗
ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	๒๕๓	๖๙๖	๔๓๐	๑๐๗	๒๑๐	๓๔๗	๒,๐๔๓
แก้วมังกร (ไร่)	๕๗๕	๒๑๐	๓,๖๑๒	๒,๑๓๔	๕๑๘	๔๐๐	๗,๔๔๙
มะคาเดเมีย (ไร่)	๓๔	๒๘	๗๔	๑,๓๓๘	๙	๑๐๑	๑,๕๘๔
อโวคาโด	๘๑	๕	๒๗	๑๑๒	๗	๓๗	๒๖๙
รวม	๗,๙๖๖	๒๓,๕๗๗	๒๑,๕๐๑	๔๑,๘๐๖	๑๓,๙๗๐	๑๕,๘๔๒	๑๒๔,๖๖๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ปี ๒๕๖๓ ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ภาพที่ ๑๓ แผนภูมิแสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๒)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

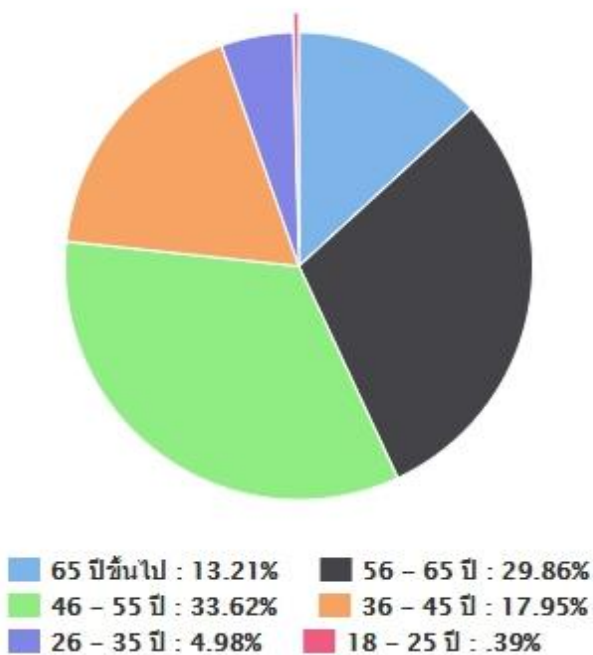
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

อำเภอภูเรือ มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๔,๑๔๐ ครุว์เรือน โดยมีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ ๘ ตารางที่ ๗ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕๔๗	๑๓.๒๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๒๓๖	๒๙.๘๖
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๓๙๒	๓๓.๖๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๔๓	๑๗.๙๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๐๖	๕.๙๘
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๖	๐.๓๙
รวม	๔,๑๔๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๔ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๒)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

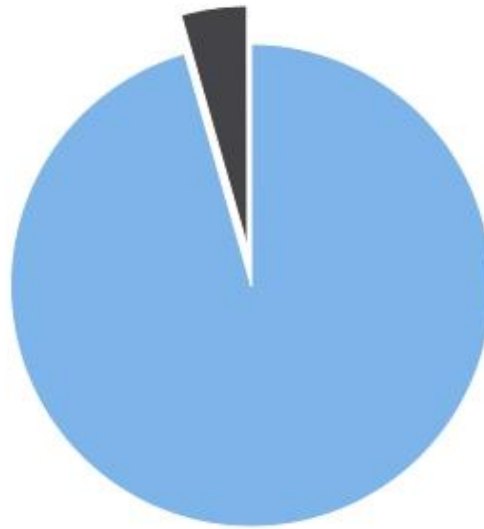
อำเภอภูเรือ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๓,๙๕๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๘๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๔

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓,๙๕๖	๙๕.๕๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๘๔	๔.๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ลักษณะการประกอบอาชีพ

■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 95.56%
 ■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 4.44%

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

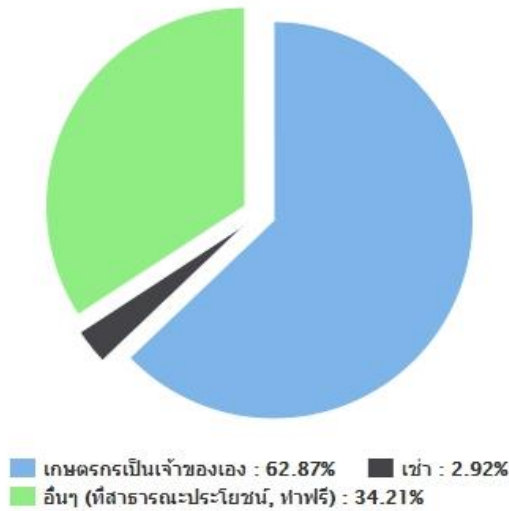
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอภูเรือ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๓,๑๒๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๗ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑,๖๙๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๑ และเช่า จำนวน ๑๔๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๓,๑๒๐	๖๒.๘๗
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑,๖๙๘	๓๔.๒๑
เช่า	๑๔๕	๒.๙๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

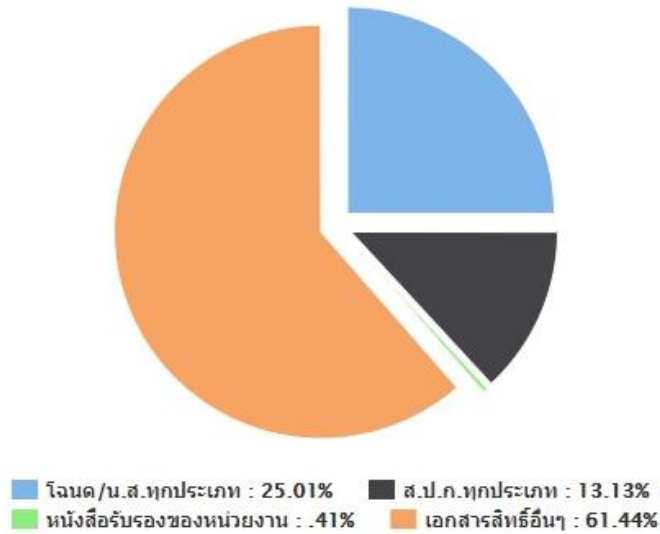
เกษตรกรอำเภอภูเรือ มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๒,๒๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๔ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๔๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๓ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๙๐๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๙๐๕	๔๗๕	๑๕	๒,๒๒๓	๓,๑๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (คร่าวเรียน)

ภาพที่ ๑๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอกูเรือ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๔ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๖๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๖ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๘๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๙๔ แห่ง สมาชิก ๙๔๐ ราย สหกรณ์จำนวน ๐ แห่ง สมาชิก ๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๓ กลุ่ม สมาชิก ๑๓๐ ราย

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองบัว	๑	๔๕	๒	๔๕	๑	๓๕	๔๙	๔๙๐	๐	๐	๑	๔๕
ท่าศาลา	๐	๐	๑	๑๕	๐	๐	๓	๓๐	๐	๐	๐	๐
ร่องจิก	๑	๓๑	๑	๓๑	๑	๒๐	๑๐	๑๐๐	๐	๐	๑	๓๕
ปลาบ่า	๑	๒๕	๑	๒๗	๑	๑๕	๙	๙๐	๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๐	๑	๒๑	๐	๐	๘	๘๐	๐	๐	๐	๐
सानตม	๑	๕๐	๑	๑๗	๑	๑๕	๑๕	๑๕๐	๐	๐	๑	๕๐
รวม	๔	๑๖๐	๗	๑๕๖	๔	๘๕	๙๔	๙๔๐	๐	๐	๓	๑๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ, มิถุนายน ๒๕๖๒

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอภูเรือ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๖ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปกริป	
หนองบัว	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๐	๐
ท่าศาลา	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ร่องจิก	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐
ปลาบ่า	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
सानตม	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
รวม	๑	๓	๓	๑	๖	๑	๑	๐	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอภูเรือ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๗ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๖๘ ราย รองลงมาคืออาสาปศุสัตว์ จำนวน ๕๘ ราย และหมอดินอาสา จำนวน ๔๘ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หนองบัว	๑	๔	๑	๑๐	๘	๑๕	๐	๐	๐
ท่าศาลา	๐	๒	๐	๑๐	๗	๙	๑	๐	๐
ร่องจิก	๑	๔	๑	๑๑	๑๑	๑๓	๑	๐	๐
ปลาบ่า	๐	๑	๐	๕	๗	๑๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๑	๐	๖	๖	๗	๐	๐	๐
सानตม	๑	๕	๒	๑๖	๙	๑๔	๑	๑	๐
รวม	๓	๑๗	๔	๕๘	๔๘	๖๘	๓	๑	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, มิถุนายน ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอภูเรือ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอภูเรือ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
หนองบัว	๒	๑) นายสมเดช ไชยแสงกล้า	๙๗ ม.๔ ต.หนองบัว
		๒) นายทองดี ศรีบุรินทร์	๑๗๙ ม.๒ ต.หนองบัว
ปลาบ่า	๑	๑) นายสุรรัตน์ ศรีบุรินทร์	๒๕ ม.๖ ต.ปลาบ่า
ร่องจิก	๒	๑) นายเสวียน วงศ์คำ	๕๐ ม.๗ ต.ร่องจิก
		๒) นางกิตติกา ศรีบุรินทร์	๑๔ ม.๔ ต. ร่องจิก

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๓

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ (ไม้ดอกไม้ประดับ)

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมศักดิ์ ธีญญารักษ์

บ้านเลขที่ ๑๖ ม.๕ ต.सानทม อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐

สถานการณ์ของพื้นที่ : อำเภอภูเรือ เป็นแหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญของจังหวัดเลย โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลसानทม และตำบลหนองบัว มีการทำไม้ดอกไม้ประดับ เช่น คริสต์มาสชำถุง มีทั้งสีแดง สีชมพู และสีขาว ต้นดาวเรืองชำถุง ดาวเรืองตัดดอก ต้นสร้อยไก่

แนวทางการพัฒนา :

๑. เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกรในชุมชน
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมกับพื้นที่และบริบทของชุมชน
๓. มีความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนวิถีการทำงานเกษตรแบบดั้งเดิมเปลี่ยนมาเป็นมีหลักวิชาการในการวางแผนการผลิต
๔. สร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ และเครือข่ายสนับสนุนด้านวิชาการและบริการเฉพาะด้าน

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ

๒. การขยายพันธุ์ไม้ผล

๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

หลักสูตรบังคับ

๑. การทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่
๒. เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิต
๓. เกษตรผสมผสาน

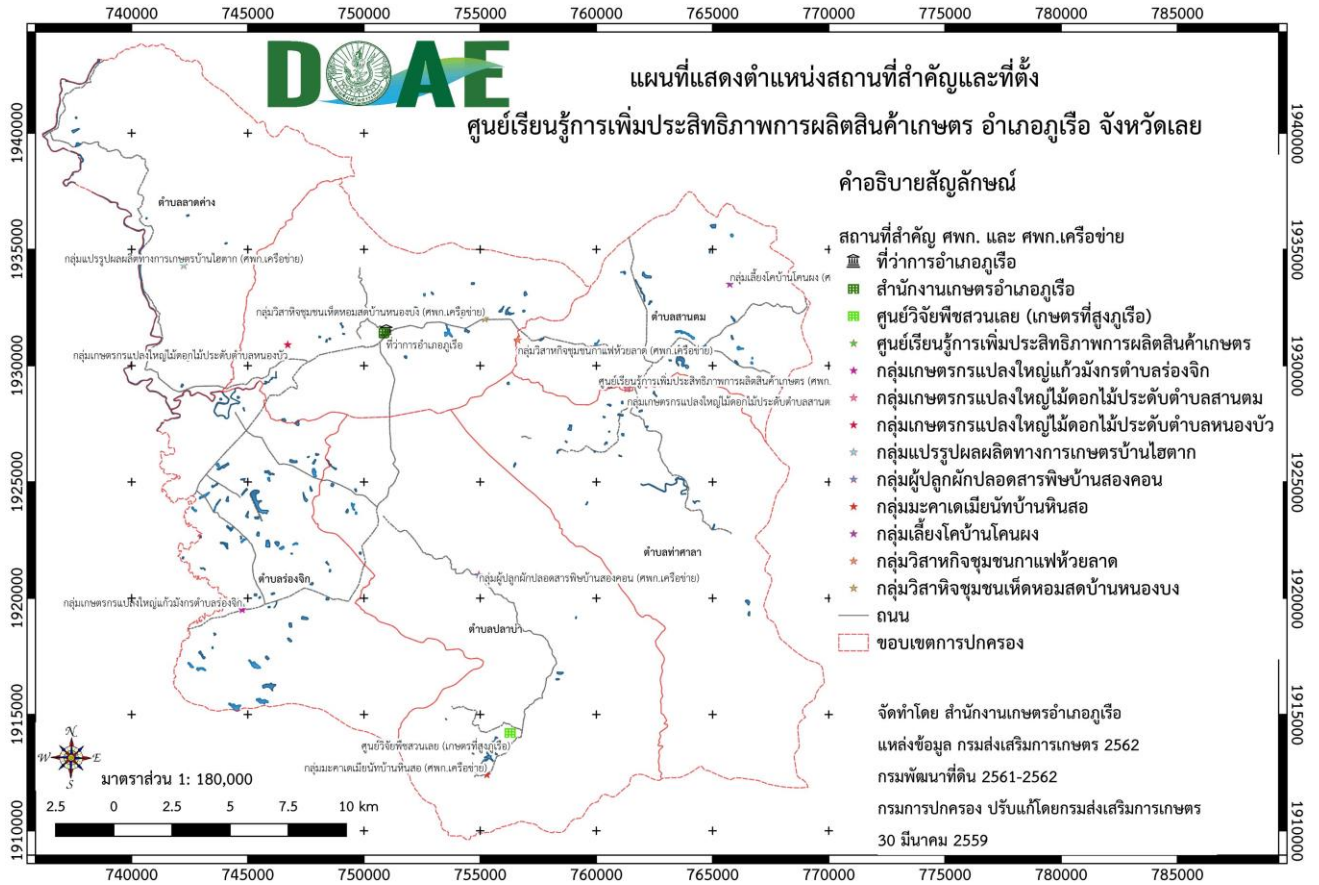
หลักสูตรเสริม

๑. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช
๒. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๖ ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย					
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์ เครือข่าย	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
๑	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ อัดเม็ด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ จัดการดิน	ม.๒ ต.ปลาบ่า	นายสมหมาย พิมพ์เสนา	๐๘๖๒๓๓๗๔๒๔
๒	กลุ่มผลิตแก้วมังกรบ้าน แก้ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	ม.๑ ต.ร่องจิก	นายดวงใจ บุญศรีภูมิ	
๓	ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	ม.๔ ต.หนองบัว	นายรุ่งสยาม สวัสดิ์	๐๘๘๕๑๑๙๔๙๖
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านบวมหก	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	ม.๕ ต.หนองบัว	นางตี๋ คำบุญ	๐๘๒๓๑๑๘๘๙๐
๕	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านหนองบง	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	ม.๔ ต.หนองบัว	นายสมเดช ไชยแสงกล้า	๐๙๕๕๙๖๖๔๑๑
๖	กลุ่มเลี้ยงโคบ้านโคนผง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ม.๙ ต.सानตม	นายอนุพงศ์ วงศ์ป้อง	๐๘๓๖๖๔๓๘๙๕
๗	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงโคเนื้อ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ม.๗ ต.ท่าศาลา	นายแสวง ทองสุทธิ	
๘	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงปลา	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	ม.๒ ต.सानตม	นายอิต วงศ์คำโสม	
๙	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน ตำบลร่องจิก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ จัดการดิน	ม.๒ ต.ร่องจิก	นายอภัย สุทธิ	๐๙๗๓๐๑๕๗๕๙
๑๐	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	ม.๒ ต.ลาดค่าง	นายจันทร์ภักษ์ อาจสมบาล	๐๘๘๓๐๐๘๐๔๘
๑๑	กลุ่มผู้ปลูกผักปลอด สารพิษบ้านสองคอน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	ม.๒ ต.ปลาบ่า	นายบุญหนัก ศรีบุรินทร์	๐๘๗๘๖๓๐๔๑๒
๑๒	กลุ่มแปลงใหญ่แก้วมังกร ตำบลร่องจิก	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	ม.๔ ต.ร่องจิก	นางกิตติกา ศรีบุรินทร์	๐๖๕๑๒๑๕๐๗๖
๑๓	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลร่องจิก	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	ม.๔ ต.ร่องจิก	นายทองใหม่ ภูสถาน	๐๘๓๓๕๙๗๗๓๙
๑๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดหอม สดบ้านหนองบง	อื่นๆ	ม.๔ ต.หนองบัว	นายวิชัย ขาวนา	๐๘๗๒๓๗๒๕๐๑
๑๕	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟ ห้วยลาด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	ม.๓ ต.सानตม	นางทัศนีย์ แสนปัดชา	๐๘๗๘๒๘๘๔๓๙
๑๖	กลุ่มมะคาเดเมียที่บ้าน หินสอ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	ม.๖ ต.ปลาบ่า	นายวุฒิชัย พรหมมานอก	๐๙๗๑๑๘๖๐๔๑

ภาพที่ ๑๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอภูเรือ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่แก้วมังกร

ที่อยู่ ๑๔ ม.๔ ต.ร่องจิก อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐ โทร. ๐๙๘๖๕๐๕๕๑๔

กิจกรรม ไม้ผล (แก้วมังกร)

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๑๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๘๐๐ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๖๐ ตัน เป็น ๓๐๐ ตัน (.....%)
- เป้าหมายรายได้ ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการใช้จ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายออนไลน์
๒. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับไม้ผลแก้วมังกร
๓. การผลิตแก้วมังกรอินทรีย์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP

ตารางที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แก้วมังกร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ใส่ปุ๋ยซีไก่		✓	✓	✓									15,000	
ตัดแต่งกิ่ง										✓	✓	✓	4,000	
ตัดหญ้า						✓	✓	✓	✓	✓	✓		4,000	
กำจัดแมลง								✓	✓				1,500	
เก็บเกี่ยว					✓	✓	✓	✓	✓	✓				300,000

แผนการผลิตรายกลุ่มของ ..... แปลงใหญ่คริสต์มาส .....

ที่อยู่ ..... ๔๗ ม.๓ ต.หนองบัว อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐ โทร ๐๘๙๕๗๐๔๕๐๘ .....

กิจกรรม ..... ต้นไม้ดอกไม้ประดับ (คริสต์มาส) .....

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒๐ บาท/ต่อต้น เป็น ๑๘ บาท/ต้น (...%) .....
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘,๐๐๐ ต้น เป็น ๑๐,๐๐๐ ต้น (.....%) .....
- เป้าหมายรายได้ ..... ๕๕๐,๐๐๐ บาท/ปี .....
- ประมาณการรายจ่าย ..... ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี .....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายออนไลน์
๒. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับไม้ดอกไม้ประดับ
๓. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าและป้องกันกำจัดแมลงหิวขาว

ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่คริสต์มาส ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ใส่ปุ๋ย				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			3,250	
ตัดแต่งกิ่ง					✓				✓				1,200	
กำจัดแมลง			✓		✓			✓		✓			3,250	
กรอกถุ้ง		✓				✓							1,200	
ตัดหญ้า	✓				✓				✓				1,000	
ให้น้ำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		1,200	
พ่นสารเคมี			✓			✓			✓				1,000	
จำหน่าย	✓											✓		360,000

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

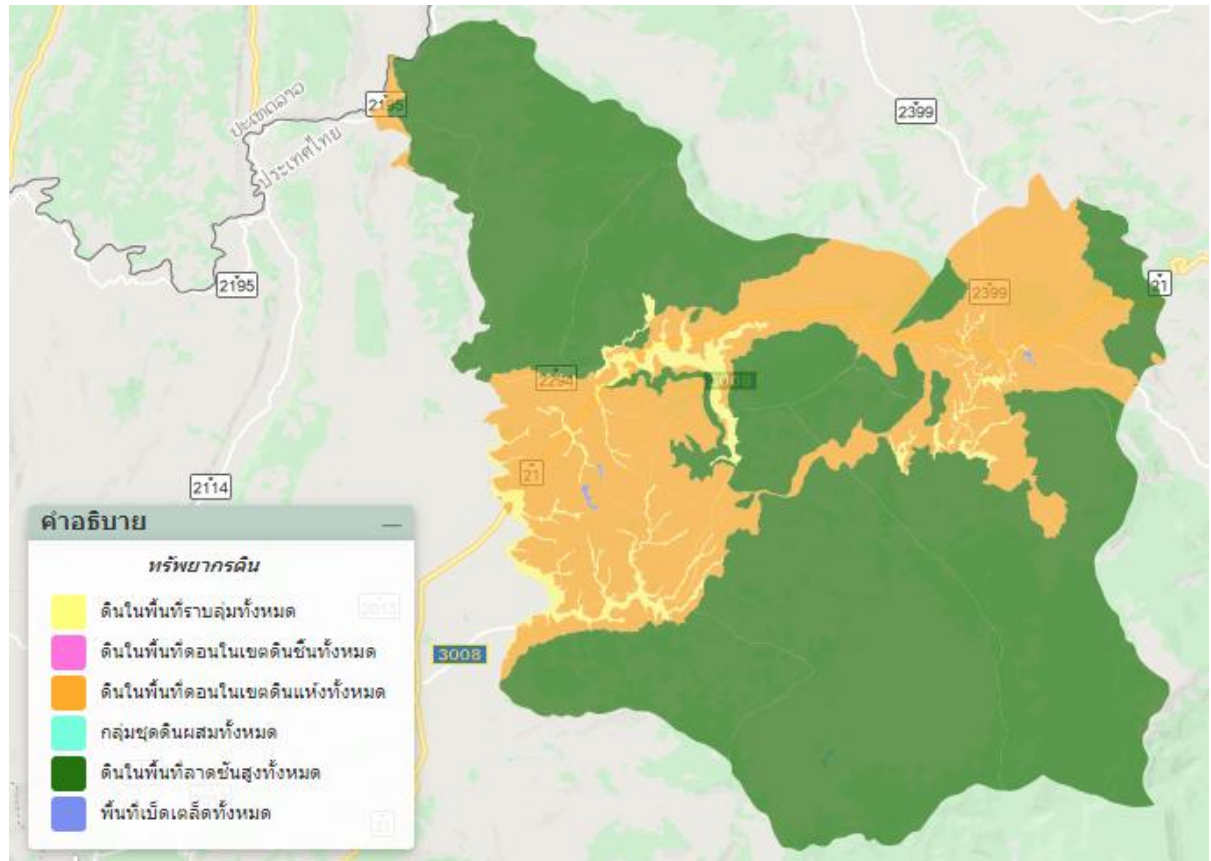
อำเภอภูเรือ สามารถแบ่งตามสภาพพื้นที่ ได้แก่

ดินในพื้นที่ลาดชันสูง มีเนื้อที่ ๒๙๕,๑๑๔ ไร่ ร้อยละ ๖๙.๗๑

ดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง มีเนื้อที่ ๑๑๕,๔๕๐ ไร่ ร้อยละ ๒๗.๒๗

พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๒๔๒ ไร่ ร้อยละ ๐.๐๕

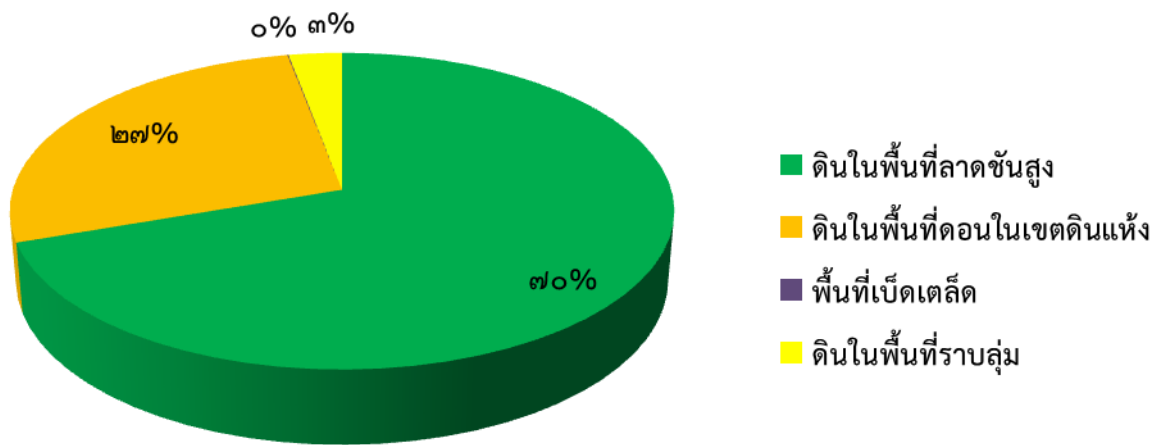
และดินในพื้นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ ๑๒,๔๙๖ ไร่ ร้อยละ ๒.๙๕

ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

แผนภูมิแสดงทรัพยากรดิน อำเภอกุเรื่อ จังหวัดเลย

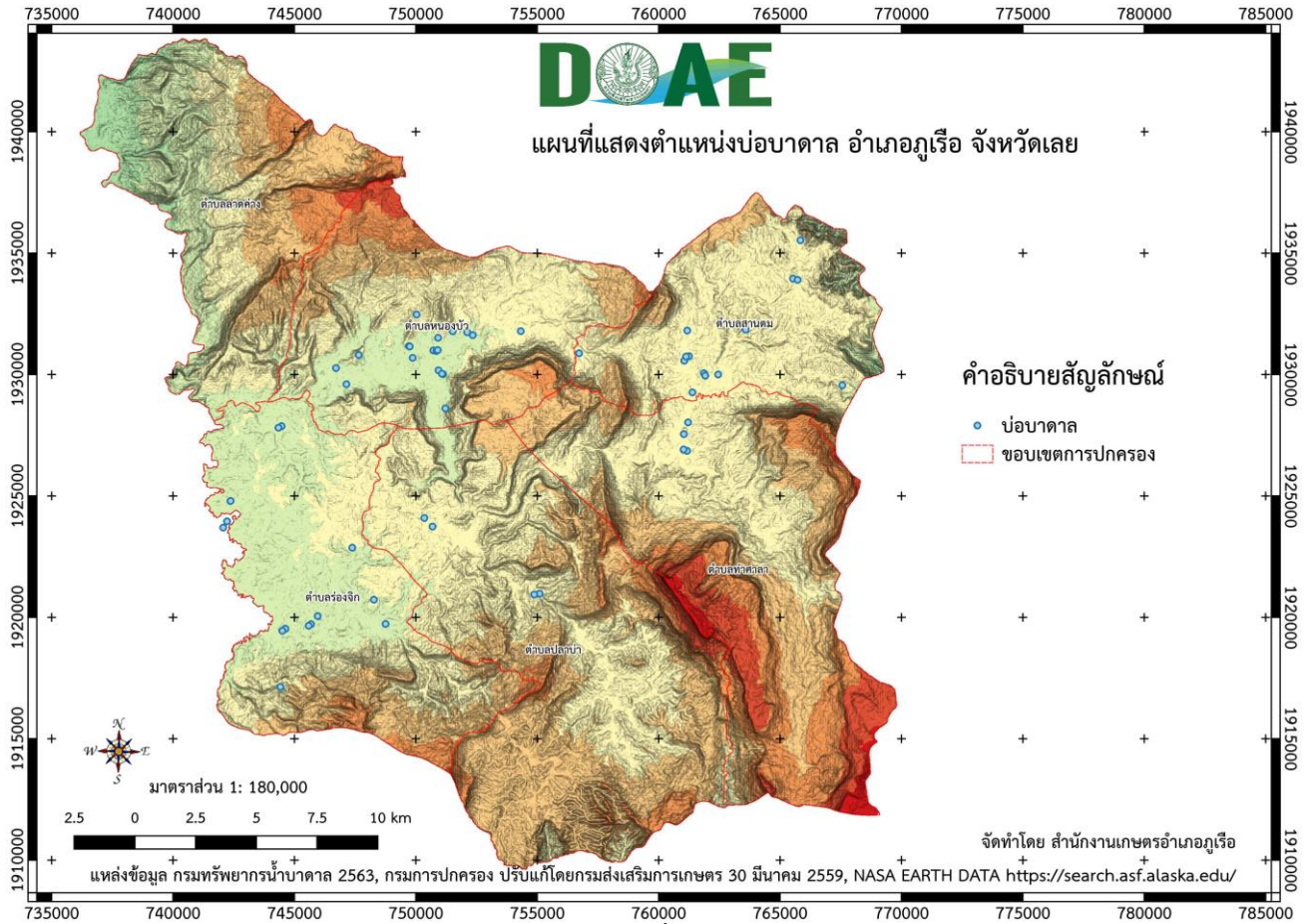
ภาพที่ ๒๐ แผนภูมิแสดงทรัพยากรดินอำเภอกุเรื่อ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอกุเรื่อ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

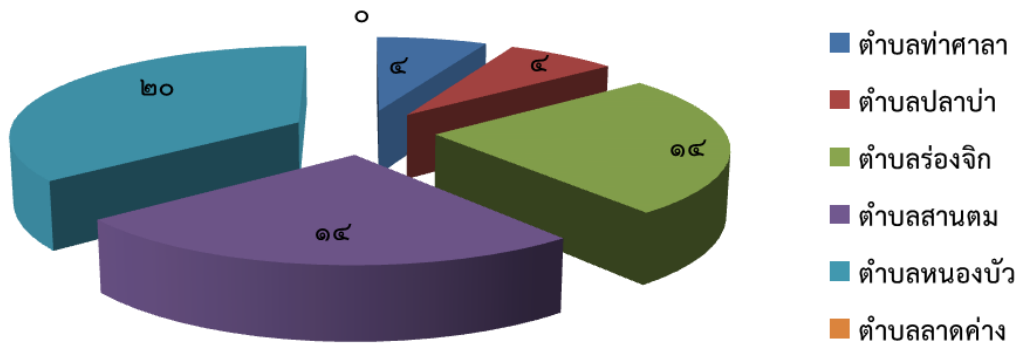
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอกุเรื่อ จังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น ๕๖ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลท่าศาลา	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลปลาบ่า	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลร่องจิก	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลसानทม	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลหนองบัว	จำนวน ๒๐ บ่อ
ตำบลลาดค่าง	จำนวน ๐ บ่อ

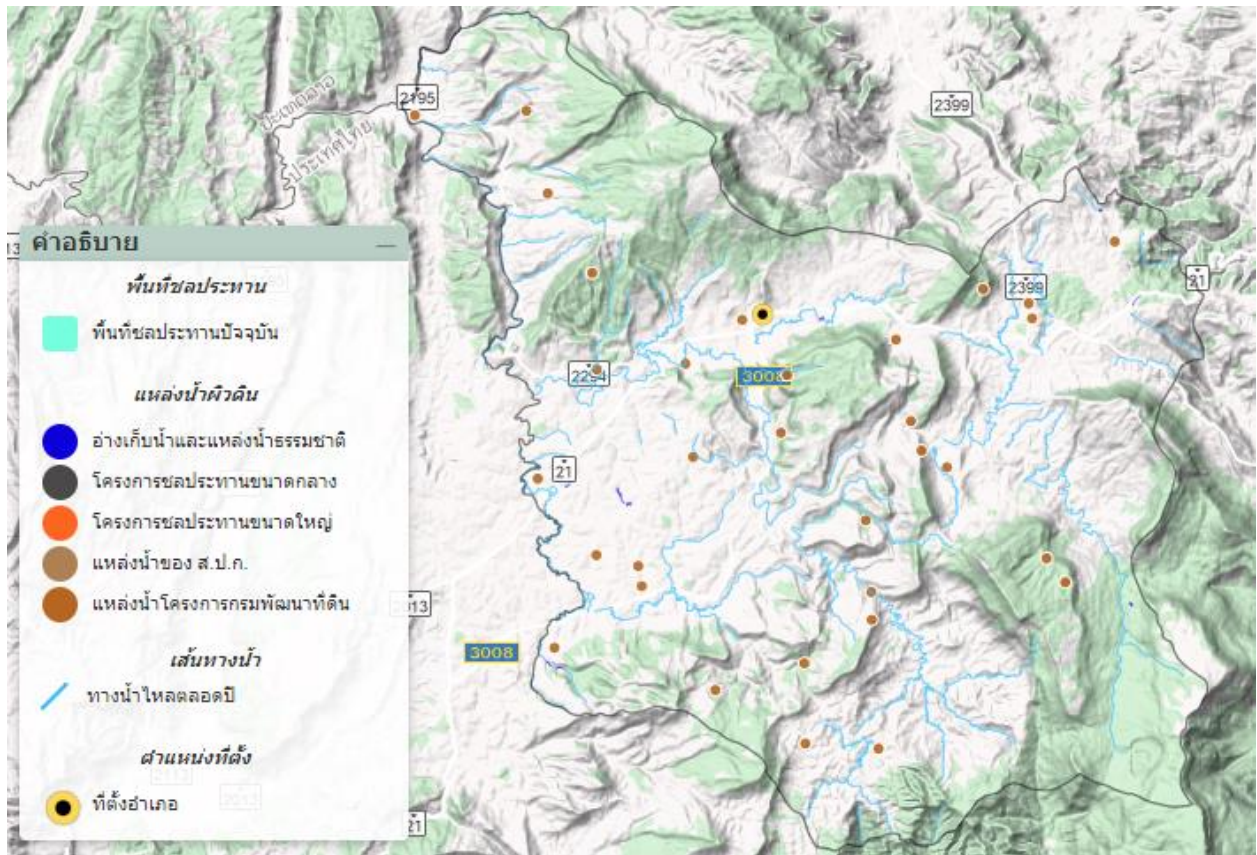
ภาพที่ ๒๑ แสดงตำแหน่งแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๓)

แผนภูมิแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

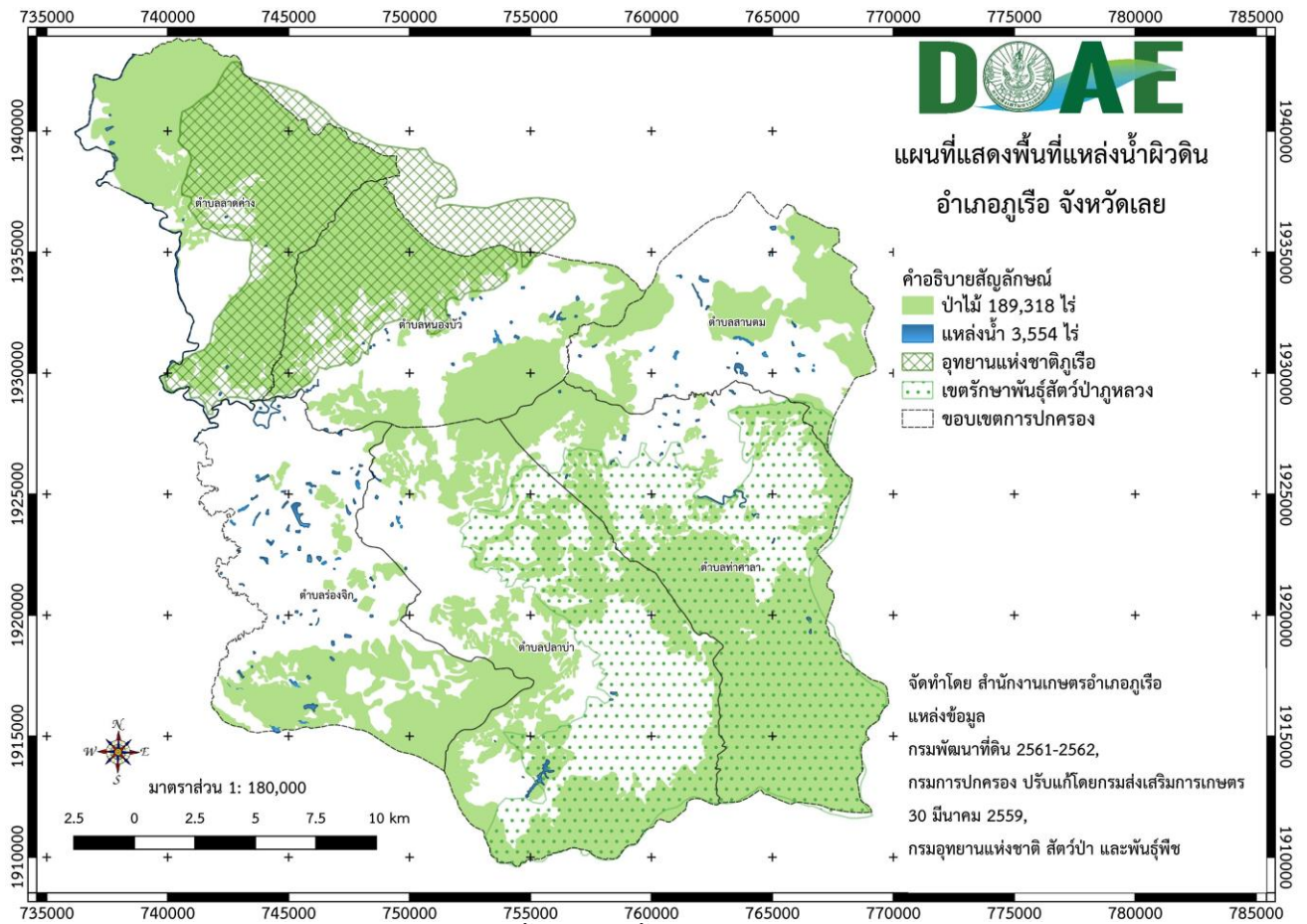

ภาพที่ ๒๒ แสดงจำนวนแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๓)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อ่างเก็บน้ำ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๓๓ แห่ง

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่แหล่งน้ำผิวดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๑-๒๕๖๒)

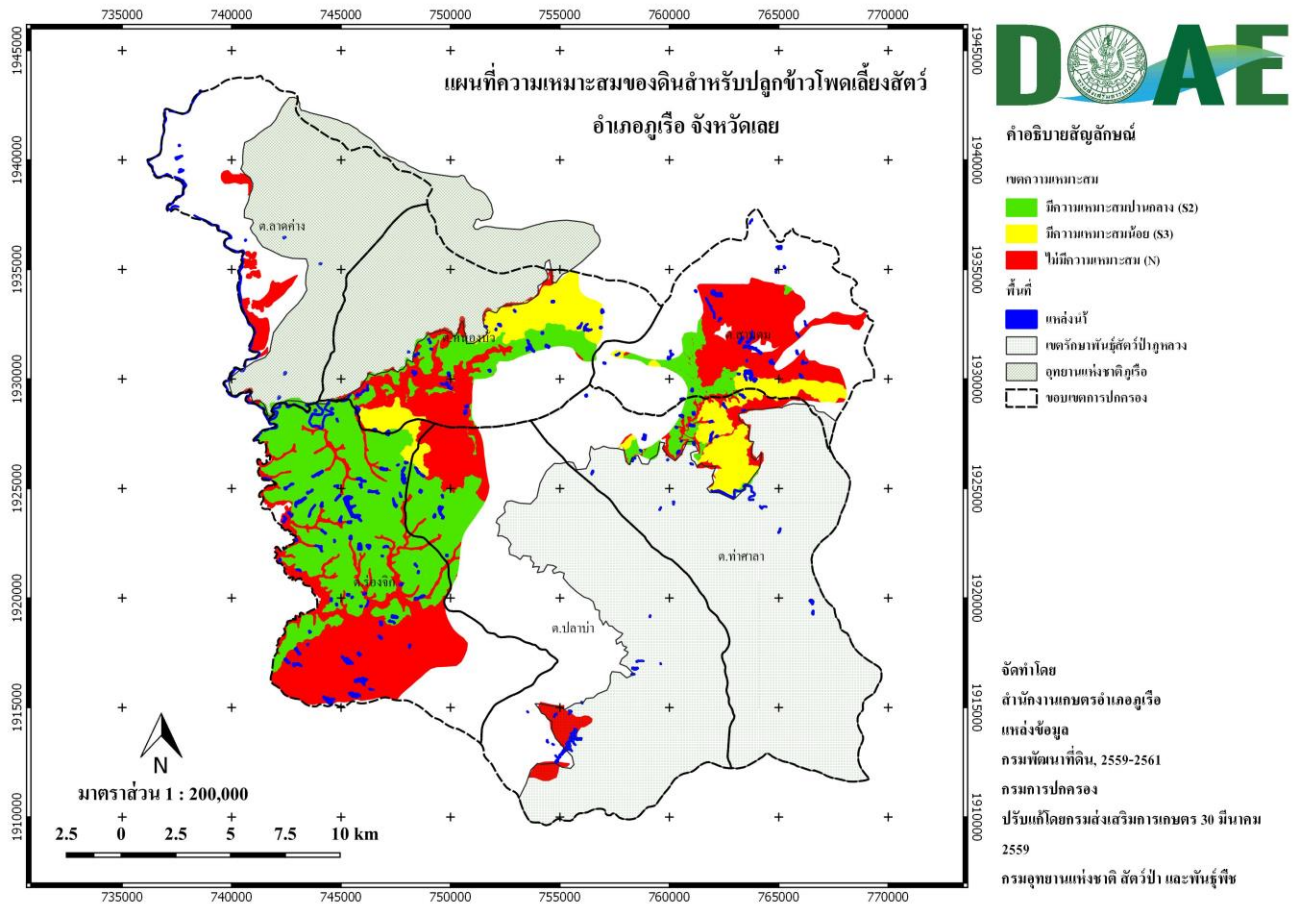
๒.๑.๓ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

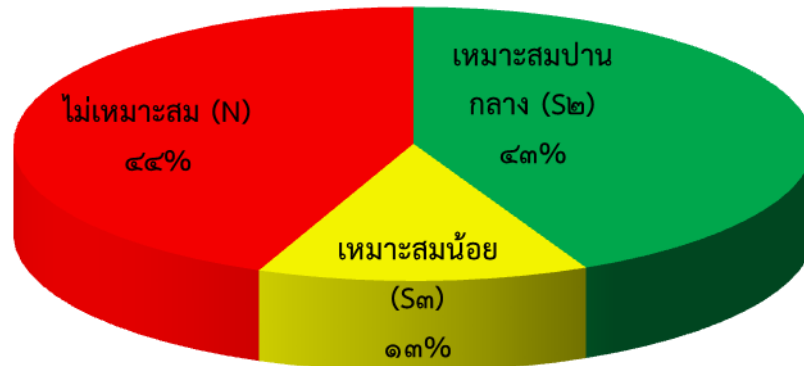
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๑๒๐,๕๕๑ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๑,๗๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๖,๑๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๒,๖๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๙

ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

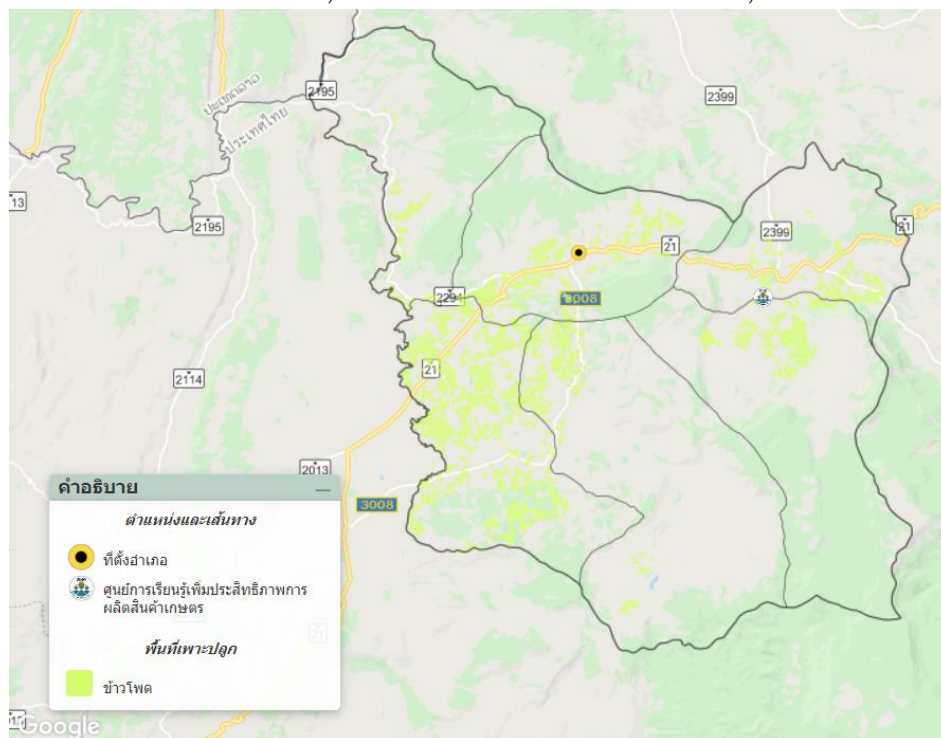
แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับ ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

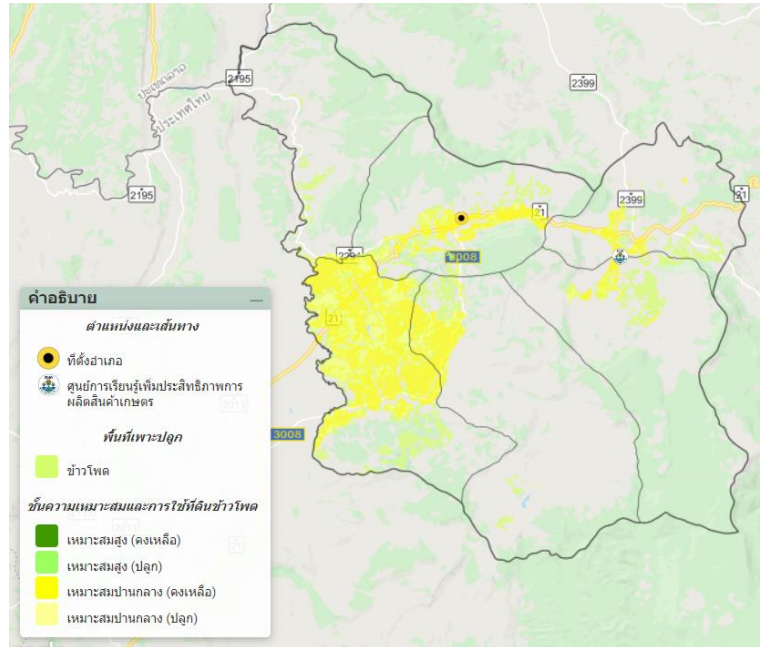
อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๔,๑๔๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลปลาบ่า จำนวน ๑๒,๓๔๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลท่าศาลา จำนวน ๗,๖๗๕ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๔,๔๘๓ ไร่ ตำบลสนาม จำนวน ๔,๓๐๓ ไร่ ตำบลร่องจิก จำนวน ๓,๔๓๖ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๑,๙๑๒ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกูเรือ

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม
 อำเภอกูเรือ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๑,๗๓๕ ไร่
 แบ่งเป็นปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓,๓๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๙ คงเหลือ
 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๘,๓๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๑

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ
 ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

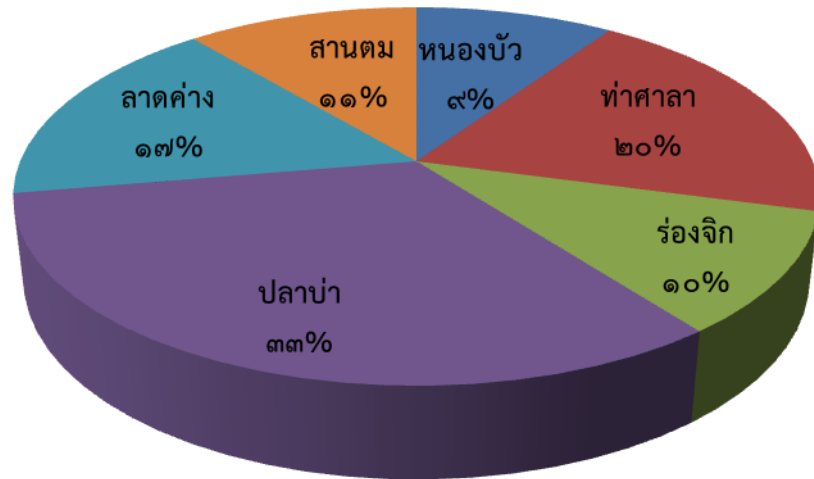
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอกูเรือ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๔,๑๔๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลปลาบ่า
 จำนวน ๑๒,๓๔๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลท่าศาลา จำนวน ๗,๖๗๕ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๔,๔๘๓ ไร่ ตำบลสานตม
 จำนวน ๔,๓๐๓ ไร่ ตำบลร่องจิก จำนวน ๓,๔๓๖ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๑,๙๑๒ ไร่ ตามลำดับ
ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๑๔๐	๑,๙๑๒	๑,๙๑๒	๑,๔๓๔	๐.๗๕
ท่าศาลา	๒๙๐	๗,๖๗๕	๗,๖๗๕	๕,๗๕๖.๒๕	๐.๗๕
ร่องจิก	๑๕๓	๓,๔๓๖	๓,๔๓๖	๒,๕๗๗	๐.๗๕
ปลาบ่า	๔๘๒	๑๒,๓๔๐	๑๒,๓๔๐	๙,๒๕๕	๐.๗๕
ลาดค่าง	๒๔๔	๔,๔๘๓	๔,๔๘๓	๓,๓๖๒.๒๕	๐.๗๕
สานตม	๑๖๔	๔,๓๐๓	๔,๓๐๓	๓,๒๒๗.๒๕	๐.๗๕
รวม	๑,๔๖๕	๓๔,๑๔๙	๓๔,๑๔๙	๒๕,๖๑๑.๘	๐.๗๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๒

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ

ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๒)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การเลือกพันธุ์ ผลผลิตสูง ฝักใหญ่ แขนเล็ก น้ำหนักเมล็ดมาก ต้นและรากแข็งแรง หักล้มง่าย กาบหุ้มปลายฝักมิด ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืช เจริญเติบโตดีและเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ ควรเลือกใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม เช่น พันธุ์นครสวรรค์ ๓ นครสวรรค์ ๕ ของภาครัฐ รวมทั้งพันธุ์ของภาคเอกชน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูงเมื่อปลูกในสภาพนา ทั้งนี้การปลูกสภาพดังกล่าวมีการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ เช่น ปุ๋ย และน้ำชลประทาน ลักษณะพันธุ์ข้าวโพดที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่นา คือ มีลำต้นและระบบรากแข็งแรง ไม่หักล้มง่าย ทนทานต่อน้ำท่วมขัง นอกจากนี้เมล็ดพันธุ์ควรมีความงอกมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์และมีความแข็งแรงสูง

(๒) การเตรียมดิน

เพื่อให้ผิวดินอ่อนตัว และห่อหุ้มเมล็ดข้าวโพดให้ขึ้นอยู่กับสภาพดิน และให้ดินมีอากาศถ่ายเทสะดวก และทำลายหญ้าวัชพืชให้แห้งตายและฝังกลบซากวัชพืชเดิมให้จมดิน การไถพรวนควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง ภายใต้อัตราการ ไถตะให้ลึก ไถแปรให้ดินแตกละเอียด

๑. ไถตะ การไถด้วยพาด ๓ หรือพาด ๔ ควรไถให้ลึกประมาณ ๓๐ ซม.เพราะการไถลึก จะทำให้ดินเก็บน้ำได้มาก และตากดินไว้ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชในดินบางชนิด

๒. ไถแปร ควรไถด้วยพาด ๗ โดยไถขวางรอยเดิมของไถตะเพื่อย่อยดินก้อนใหญ่ให้แตก ทำให้ดินมีความร่วนซุยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เมล็ดพันธุ์งอกได้อย่างสม่ำเสมอ

(๓) การปลูก

๑. ใช้เครื่องปลูก เลือกรูงานหยอดให้เหมาะสมกับขนาดของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งจะระบุไว้ที่ถุง โดยทั่วไปจะใช้ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ ๒๐-๒๕ ซม. โดยปริมาณเมล็ดที่ใช้จะประมาณ ๓-๓.๕ กก./ไร่ และ จะมีจำนวนต้นข้าวโพด/ไร่ ประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๐๐ ต้นต่อไร่ ควรหยอดเมล็ดข้าวโพดให้ลึก ๒.๕-๓ นิ้ว

๒. ใช้คนปลูก ในหลายพื้นที่โดยเฉพาะทางภาคเหนือ จะใช้เชือกในการกำหนดระยะให้มีระยะห่างระหว่างร่องประมาณ ๗๐ ซม. แล้วใช้จอบขุด หยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ดแล้วกลบ โดยจำนวนเมล็ดที่หยอดและระยะห่างระหว่างหลุมขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ว่า สายพันธุ์นั้นเหมาะกับการปลูกกี่เม็ดดีเพียงใด

(๔) ระบบการให้น้ำ

การให้น้ำชลประทาน ควรให้น้ำครั้งแรกหลังจากพรวนดินแฉกร่อง เมื่อต้นข้าวโพดอายุได้ประมาณ ๒๐-๒๕ วัน ตลอดฤดูปลูกข้าวโพดควรได้รับน้ำอย่างน้อย ๔ ครั้ง พิจารณาจากความชื้นดิน หรือ อาการเหี่ยวของใบข้าวโพด

- ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน

- ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน

- ครั้งที่ ๓ เมื่อข้าวโพดอายุ ๖๐-๖๕ วัน

- ครั้งที่ ๔ เมื่อข้าวโพดอายุ ๘๐ วัน ข้าวโพดเป็นพืชที่ไม่ชอบน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในระยะแรกของการเจริญเติบโต ซึ่งตายอดยังมาไหล่พื้นดิน อาจทำให้ต้นกล้าเน่าตายได้

(๕) การดูแลรักษา ...

(๖) การใส่ปุ๋ย

แบ่งได้ ๒ ครั้ง เพื่อให้มีธาตุอาหารเพียงพอกับการสร้างผลผลิตได้เต็มที่ ดังนี้

๑. ปุ๋ยรองพื้น ควรใส่รองกันหลุม หรือโรยเป็นแถวแล้วกลบพร้อมปลูก ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในปริมาณ ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. ปุ๋ยยูเรีย เมื่อข้าวโพดมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน ควรมีการใส่ปุ๋ยอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ ในปริมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่

ข้อเสนอแนะ ควรใส่ปุ๋ยพร้อมกับการกำจัดวัชพืชเมื่อข้าวโพดอายุได้ ๒๐-๓๕ วัน หรือสูงแค่เข่า โดยใส่แบบโรยข้างแถวให้ห่างจากโคนต้นประมาณ ๑ คืบ แล้วใช้ดินกลบ

(๗) การเก็บเกี่ยว

ควรเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและเก็บในช่วงที่อากาศแห้ง ถ้ามีฝนตกควรงดการเก็บเกี่ยวเพราะฝักจะเน่าได้ง่ายไม่ควรเก็บเกี่ยวข้าวโพดก่อนกำหนด แต่ถ้าต้องการพื้นที่เพื่อปลูกพืชรุ่น ๒ ก็สามารถตัดยอดข้าวโพดออกปล่อยให้ฝักข้าวโพดแห้งบนต้นได้ การตัดยอดและใบข้าวโพดออกเป็นการเปิดหน้าดินให้พืชรุ่น ๒ ได้รับแสงแดดโดยไม่ต้องรีบเก็บเกี่ยวก่อนกำหนด การตัดยอดข้าวโพดหลังจากข้าวโพดออกใหม่แล้ว ๑ เดือน เป็นต้นไป ไม่ทำให้ผลผลิตลดลง

ถ้าข้าวโพดไม่แก่เต็มที่ความชื้นจะยังสูง ทำให้กะเทาะเมล็ดยากเกิดบาดแผลได้ง่ายจึงควรปล่อยให้ข้าวโพดแห้งคาต้นก่อนจึงเก็บเกี่ยวโดยหักฝักข้าวโพดให้หัวห้อยลง วิธีจะป้องกันการเข้าทำลายของแมลงทางปลายฝักได้ และสามารถป้องกันความชื้นหรือน้ำที่ปลายฝักได้

ข้าวโพดที่หักมาแล้ว ควรคัดฝักเสียออกไป เช่นฝักที่มีหนอนแมลงเจาะทำลายหรือฝักที่มีเชื้อราขึ้น จะทำให้เชื้อราไม่แพร่ระบาดไปยังฝักที่ดี แล้วจึงนำฝักที่ดีไปตากให้แห้งโดยเร็ว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

วิธีการลดความชื้น แบ่งออกเป็น ๒ วิธีการ ดังนี้

๑. การตากแดด เป็นวิธีที่นิยมใช้กันทั่วไป โดยเฉพาะการตากเมล็ดบนลานคอนกรีต เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่ำ ในวันที่มีแดดดีสามารถลดความชื้นได้ถึง ๗ เปอร์เซ็นต์ แต่มักจะมีปัญหาจากฝนที่ตกอยู่เสมอในช่วงต้นฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวโพด

๒. การใช้เครื่องลดความชื้น โดยหลักการแล้วเครื่องลดความชื้นเมล็ดพืชแบบต่าง ๆ มีหลักการทำงานที่คล้ายกัน คือ การเป่าลมที่ถูกรับสภาพให้มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ โดยการเพิ่มอุณหภูมิของอากาศให้ผ่านเข้าไปในกอง

เมล็ดพืช เพื่อให้เกิดการระเหยของน้ำออกจากเมล็ดพืช ดังนั้น องค์ประกอบของเครื่องอบ จึงมีเพียง ๓ ส่วน คือ โครงสร้างที่เป็นภาชนะสำหรับบรรจุเมล็ด เครื่องเป่า และต้นกำเนิดความร้อนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ตามลักษณะการทำงาน คือ ชนิดเมล็ดพืชอยู่นิ่งและชนิดเมล็ดพืชไหล

การเก็บรักษา

เกษตรกรส่วนมากมียุ่งไว้สำหรับเก็บฝักข้าวโพด และฝักข้าวโพดที่เก็บเกี่ยวมาจะถูกนำเข้ายุ้งโดยไม่มีการจัดการใด ๆ ทั้งสิ้น ระยะการเก็บรักษาโดยเฉลี่ยนานประมาณ ๑ เดือน แบบของยุ้งเก็บข้าวโพดจะมีหลายแบบ เช่น ทำคอกบริเวณใต้ถุนบ้าน หรือยุ้งแยกต่างหากจากบ้าน พื้นเสมอดินหรือยกพื้น พื้นยุ้งอาจทำด้วยไม้ไผ่ ไม้กระดาน หรือพื้นคอนกรีตและบางยุ้งไม่มีพื้นกองกับดินโดยตรง

เมื่อเก็บข้าวโพดมาใหม่ ๆ ความชื้นในเมล็ดยังสูง อัตราการหายใจสูง ทำให้เกิดความร้อนมากขึ้น การเก็บรักษาข้าวโพดไว้ในยุ้ง อุณหภูมิภายในจะสูงกว่าภายนอก ๒-๕ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์มีมากถึง ๙๐-๙๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นผลให้เกิดสภาวะที่เหมาะสมสำหรับเชื้อราในการสร้างสารพิษอะฟลาทอกซินออกมา อัตราการลดความชื้น โดยธรรมชาติภายในกองข้าวโพดภายในยุ้งนั้น ประมาณ ๑-๒ เปอร์เซ็นต์ ต่อสัปดาห์และต้องใช้ระยะเวลาานกว่า ๑ เดือน ความชื้นจึงจะลดลงถึงระดับ ๑๔ เปอร์เซ็นต์

การปรับปรุงยุ้งเก็บข้าวโพดให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดี สามารถระบายความร้อนและความชื้นออกจากกองข้าวโพดได้อย่างเพียงพอ จะทำให้บริเวณผิวของฝักข้าวโพดแห้งขึ้น ซึ่งช่วยลดการเกิดสารอะฟลาทอกซินได้ ส่วนการทำท่อระบายอากาศภายในยุ้ง พบว่าในทางปฏิบัติแล้วมีความยุ่งยากมาก

แมลงศัตรูในโรงเก็บจะเริ่มพบการเข้าทำลายหลังจากเก็บรักษาไว้นานประมาณ ๑ เดือน และปริมาณการเข้าทำลายจะเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาการเก็บรักษา

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

การใช้สารเคมี อาจใช้ทันทีหลังปลูกข้าวโพดหรือพ่นกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดและวัชพืชงอกแล้ว การใช้สารเคมีเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัด แต่ต้องระมัดระวังเพราะอาจเป็นอันตรายต่อคน พืชอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อม ควรฉีดพ่นขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ สารเคมีที่แนะนำมีดังนี้

อาหาราซีน ๘๐ ในอัตรา ๓๗๕-๗๕๐ กรัม ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร/ไร่ผสมอะลาคลอร์ ๕๐๐-๗๕๐ ซีซี ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร พ่นในพื้นที่ ๑ ไร่ ในขณะที่ดินมีความชื้นใช้ก่อนข้าวโพดงอก (และก่อนหญ้างอกหรือหญ้าออกต้นเล็กไม่เกิน ๓ ใบ) ถ้าเป็นดินเหนียวให้ใช้เพิ่มขึ้นอีก ใช้ควบคุมวัชพืชใบกว้างและใบแคบได้ดีเป็นพิษต่อฝักและพืชตระกูลถั่ว ดังนั้นถ้าจะปลูกถั่วตามหลังข้าวโพด ไม่ควรใช้อาหาราซีนและอะลาคลอร์ ใช้ฉีดพ่นวัชพืชก่อนข้าวโพดงอก ใช้อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ ซีซี/ไร่ กำจัดวัชพืชใบแคบได้ดี เป็นพิษต่อข้าวฟ่าง ดังนั้นถ้าจะปลูกข้าวฟ่างตามหลังข้าวโพด ไม่ควรใช้อะลาคลอร์

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				↔		↔				↔		↔

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิต ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

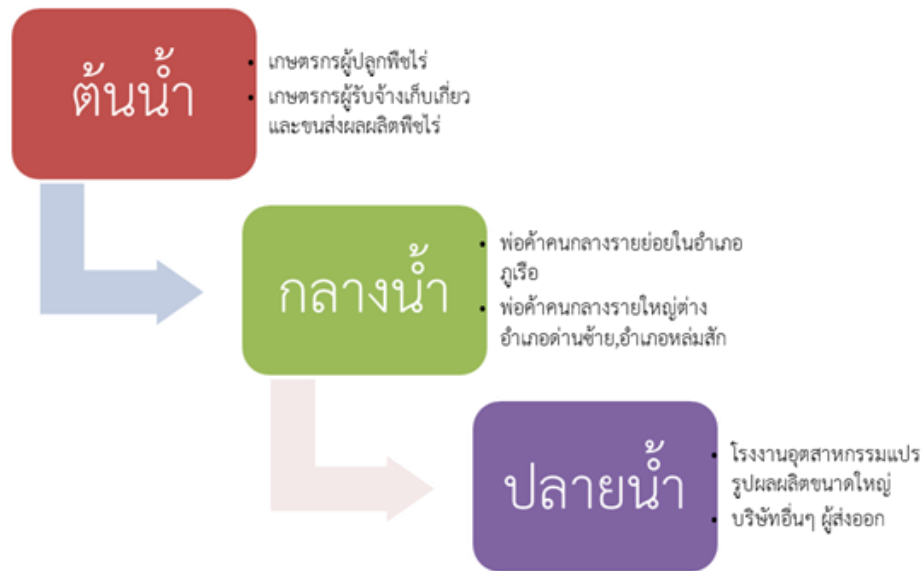
รายการ	บาท/ไร่
ค่าจ้างไถเตรียมดิน	๕๒๐.๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ใช้ ๓ กก./ไร่ ๑๗๐ บาท	๕๑๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานปลูก	๕๐๐.๐๐
ค่าปุ๋ย	๘๘๐.๐๐
ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๖๐๐.๐๐
ค่าสารกำจัดวัชพืช	๑๕๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานกำจัดศัตรูพืช	๒๕๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว (แรงงานคน) จำนวน ๓๕ กระสอบ ๆ ละ ๒๐ บาท	๗๐๐.๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐.๐๐
อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน	๔,๖๑๐.๐๐
ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๗๔๘.๐๐
ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๖.๕๐
รวมเป็นเงิน	๔,๘๖๒.๐๐
รวมเป็นเงินสุทธิ	๒๕๒.๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอภูเรือ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน แห่ง

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอภูเรือ

ที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร		
			โซน	X	Y
๑	ลาน ศศิประภา	ม.๕ ต.सानทม	๔๗	๗๖๒๐๙๙	๑๙๒๙๕๔๘
๒	ลาน สมจิตร	ม.๑ ต.सानทม	๔๗	๗๖๔๗๕๐	๑๙๓๐๕๗๓
๓	ลาน กิจธงชัย	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๕๓๐๐	๑๙๒๑๐๔๖
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๐๙๙	๑๙๑๙๘๑๓
๕	ลาน ร้านวานิช	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๖๔๗	๑๙๑๙๙๙๗

จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร		
ที่	ลานรับซื้อ	รองรับผลิต (ตัน/ปี)
๑	ลาน ศศิประภา(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๒	ลาน สมจิตร(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๖๐๐
๓	ลาน กิจจงชัย(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๗๐๐
๕	ลาน ร้านวานิช(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอภูเรือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านต่างๆ จำนวน ๑๕ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย
องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ
เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบใน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ปีที่เริ่ม	ทักษะความชำนาญ/สาขา
๑	ว่าที่ ร.ต.อาวุธ โกษาจันทร์	๑๐๙ ม.๑ ต.सानตม		เศรษฐกิจพอเพียง, ปาล์มน้ำมัน
๒	นายบุญหนัก ศรีบุรินทร์	๓๗/๕ ม.๒ ต.ปลาบ่า		ดินและปุ๋ย, ผักปลอดสารพิษ
๓	นางกิตติกา ศรีบุรินทร์	๑๔ ม.๔ ต.ร่องจิก		พืชสวน,แปลงใหญ่แก้วมังกร
๔	นายจันทร์รักษ์ อางสมบัติ	๙๓ ม.๒ ต.ลาดค่าง		กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปผลผลิต
๕	นายสมศักดิ์ ธีญารักษ์	๑๖ ม.๕ ต.सानตม		พืชสวน ไร่สวนผสม
๖	นางเสถียร ธีญารักษ์	๑๖ ม.๕ ต.सानตม		แปลงใหญ่ไม้ดอก(คริสต์มาส,
๗	นายทองดี ศรีบุรินทร์	๑๗๙ ม.๒ ต.หนองบัว		เกษตรผสมผสาน, เกษตร
๘	นายกิตติพันธ์ ขาวนา	๒๓๖ ม.๔ ต.หนองบัว		เห็ดหอม
๙	นางณัฐริกา ศรีสวัสดิ์	๔๗ ม.๓ ต.หนองบัว		แปลงใหญ่ไม้ดอก(คริสต์มาส,ไม้
๑๐	นายอนุพงศ์ วงศ์ป้อง	๙๒ ม.๙ ต.सानตม		ปศุสัตว์ โค
๑๑	นายสมเดช ไชยแสงกล้า	๙๗ ม.๔ ต.หนองบัว		พืชสวน,ไม้ผล
๑๒	นายรุ่งสยาม สวัสดิ์	๒๕๒ ม.๔ ต.หนองบัว		เกษตรอินทรีย์
๑๓	นายสิทธิศักดิ์ ยอดสว่างลัย	๑๕๙ ม.๒ ต.หนองบัว		ลีนี่จี่ พริกไทย
๑๔	นายเสวียน วังคำ	๕๐ ม.๗ ต.ร่องจิก		ดิน, การจัดการดินและปุ๋ย
๑๕	นายเชษฐ สิงหาญจนกุล	๔๓ ม.๓ ต.ลาดค่าง		เกษตรผสมผสาน, กาแฟ

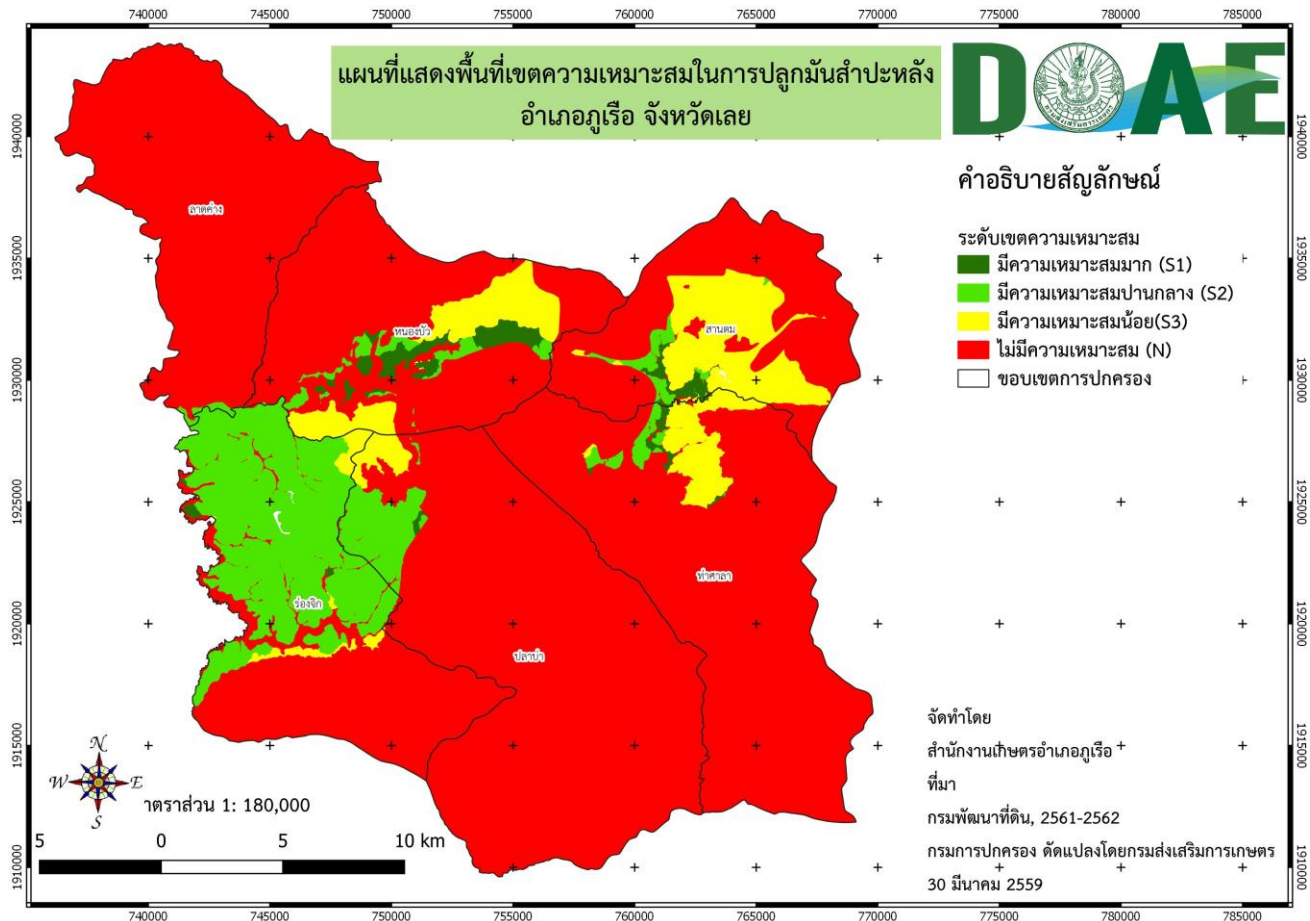
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๒)

ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

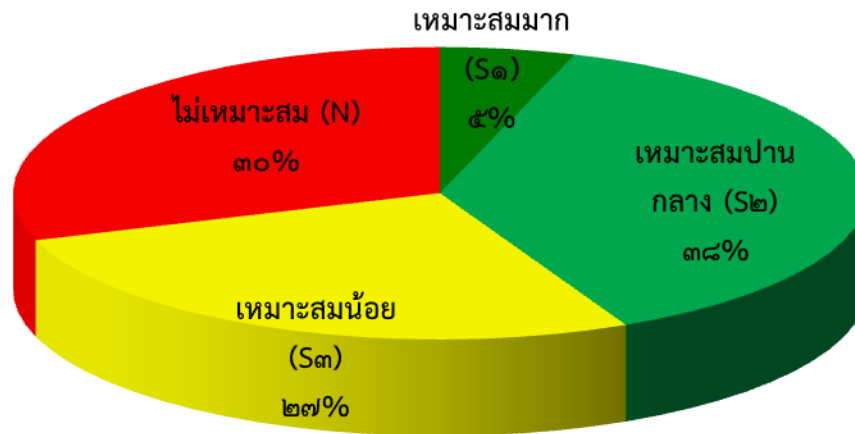
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๒๐,๗๙๓.๕๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๑๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๕,๕๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๒,๕๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๖,๕๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓

ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับ ปลูग्มันสำปะหลัง อำเภอกุเรือ จังหวัดเลย

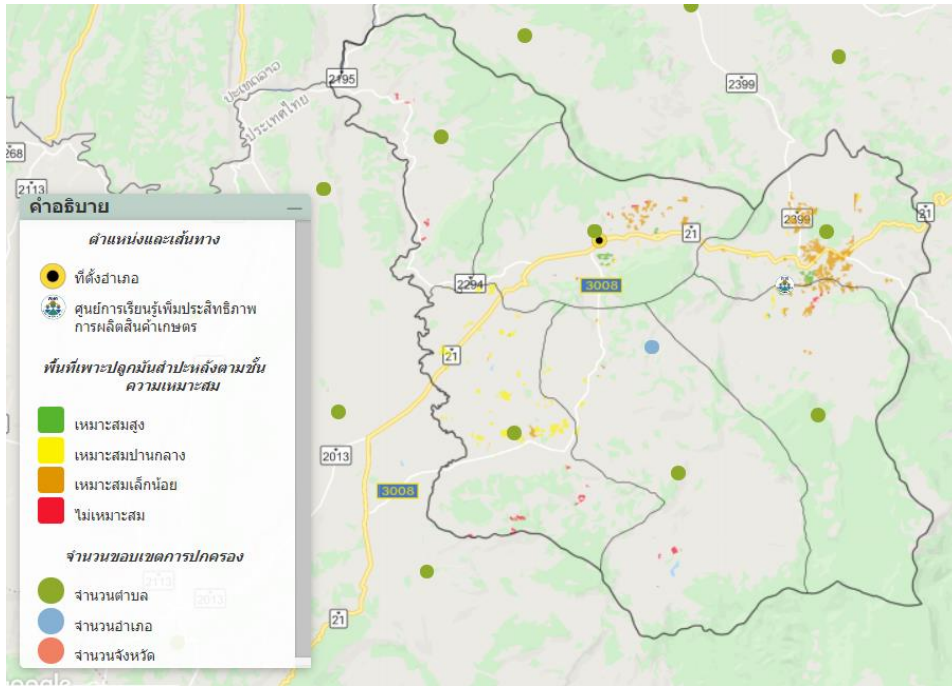
ภาพที่ ๓๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูग्มันสำปะหลัง อำเภอกุเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกุเรือ , พ.ศ.๒๕๖๒)

(๒) พื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง

อำเภอกุเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง จำนวน ๒๙,๔๒๗ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูग्มากที่สุดคือ ตำบลปลาบ่า จำนวน ๑๐,๗๗๒ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลท่าศาลา จำนวน ๕,๐๓๓ ไร่ ตำบลร่องจิก จำนวน ๔,๘๒๐ ไร่ ตำบลसानตม จำนวน ๓,๙๑๑ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๓,๗๘๐ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๑,๑๑๑ ไร่

(๓) พื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอกุเรือ มีพื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๑,๗๓๓.๗๙ ไร่ แบ่งเป็นปลูग्บนพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔ คงเหลือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕,๗๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๙ ปลูग्บนพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๙๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๙ คงเหลือพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๓,๕๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๖

ภาพที่ ๓๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

๒) ปริมาณการผลิต

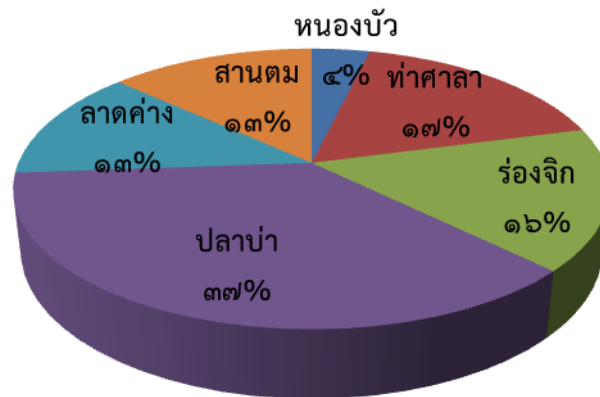
อำเภอกูเรือ มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๙,๔๒๗ ไร่ ๑,๗๕๘ ไร่ ๑,๗๕๘ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลปลาบ่า จำนวน ๑๐,๗๗๒ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลท่าศาลา จำนวน ๕,๐๓๓ ไร่ ตำบลร่องจิก จำนวน ๔,๘๒๐ ไร่ ตำบลสานตม จำนวน ๓,๙๑๑ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๓,๗๘๐ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๑,๑๑๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๑๐๒	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๖,๑๑๐.๕	๕.๕
ท่าศาลา	๓๖๐	๕,๐๓๓	๕,๐๓๓	๒๗,๖๘๑.๕	๕.๕
ร่องจิก	๒๖๔	๔,๘๒๐	๔,๘๒๐	๒๖,๕๑๐	๕.๕
ปลาบ่า	๕๒๓	๑๐,๗๗๒	๑๐,๗๗๒	๕๙,๒๔๖	๕.๕
ลาดค่าง	๒๔๘	๓,๗๘๐	๓,๗๘๐	๒๐,๗๙๐	๕.๕
สานตม	๒๗๑	๓,๙๑๑	๓,๙๑๑	๒๑,๕๑๐.๕	๕.๕
รวม	๑,๗๕๘	๒๙,๔๒๗	๒๙,๔๒๗	๑๖๑,๘๔๘.๕	๕.๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ ,พ.ศ.๒๕๖๓

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ

ภาพที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต
มันสำปะหลัง

๑. เลือกใช้มันสำปะหลังพันธุ์ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก
๒. ต้องใช้ต้นพันธุ์ที่มีอายุ ๘ - ๑๔ เดือน โดยสังเกตได้จากสีของลำต้นที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นสีเขียวเมื่ออายุมากขึ้น และไม่มีโรคแมลง
๓. ต้องเก็บรักษาต้นพันธุ์ให้ดี หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรรีบนำต้นพันธุ์ไปปลูกทันที ถ้าจำเป็นต้องเก็บรักษาต้นไว้ทำพันธุ์ต่อไป สามารถทำได้โดยตั้งกองพันธุ์ไว้กลางแจ้งในแนวตั้ง ให้ส่วนของโคนสัมผัสกับพื้นดิน หรือใช้ดินกลบโคน และกองไม้ใหญ่เกินไป เพื่อให้อากาศถ่ายเท ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ จะสามารถรักษาสภาพต้นได้ประมาณ ๑๕ - ๓๐ วัน หรือนานถึง ๒ เดือน แต่ถ้าเก็บไว้นานต้นจะแห้งจากส่วนปลายลงมา และตาจะแตกทำให้ได้จำนวนท่อนที่สมบูรณ์น้อยลง
๔. ต้องใช้ส่วนกลางของลำต้น ควรเป็นส่วนกลางและโคนต้นที่ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป
๕. ต้องตัดท่อนที่มีความยาวที่เหมาะสม ในช่วงต้นฤดูฝน ควรใช้ท่อนพันธุ์ขนาด ๒๐ ซม. และช่วงปลายฝน ควรใช้ท่อนพันธุ์ขนาด ๒๕ - ๓๐ ซม. (ควรมีตาอย่างน้อยประมาณ ๕ - ๗ ตา) ส่วนการสับท่อนพันธุ์ควรสับให้เฉียงเล็กน้อย และหลีกเลี่ยงไม่ให้ตาบนท่อนพันธุ์ชำ หรือถูกกระทบกระเทือน
๖. ปรับปรุงโครงสร้างและบำรุงดินที่ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก การปลูกพอเทืองแล้วไถกลบ รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน
๗. การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นวิธีการที่สามารถเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังได้อย่างชัดเจนชนิดปุ๋ยที่แนะนำได้แก่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่โดยใส่แบบขุดหลุมห่างต้นประมาณ ๒๐-๓๐ เซนติเมตรแล้วกลบจะลดการสูญเสีย
๘. เคล็ดลับการเก็บท่อนพันธุ์ก่อนการเก็บเกี่ยวก่อนลงมือขุดหรือทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยวิธีใดก็ตามให้ทำการคัดเลือกต้นมันสำปะหลังที่มีความสมบูรณ์ตามันสำปะหลังไม่มาหรือน้อยเกินไป ตัดเก็บไว้เพื่อนำไปทำท่อนพันธุ์ในการปลูกมันสำปะหลังต่อไป โดยเก็บไปตรงรวมกันโดยให้โคนทุกต้นสัมผัสพื้นดิน แต่วิธีการที่ดีที่สุดในการเลือกและเก็บท่อนพันธุ์มันสำปะหลังคือ การเลือกต้นมันสำปะหลังที่ได้เลือกไว้ทำท่อนพันธุ์ไว้ในแปลงโดยไม่ขุดหรือตัดออกมาหมด เพราะยิ่งตัดท่อนพันธุ์ไว้นานเท่าไรโอกาสงอกของมันสำปะหลังก็จะยิ่งลดลงเรื่อยๆ

๙. การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังมี ๒ วิธี คือ ๑)การเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคนโดยการใช้อุปกรณ์ในการจัดหัวมันขึ้นมา ซึ่งวิธีนี้จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานมาก และใช้เวลานานแต่ข้อดีคือมันสำปะหลังที่เก็บเกี่ยวขึ้นมานั้นมีสภาพที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ไม่แตกหักมากนัก ๒)การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรโดยการใช้รถขุดมันสำปะหลังในการเก็บเกี่ยว วิธีนี้จะช่วยให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ข้อเสียคือหัวมันแตกหักมากกว่าการใช้แรงงานขุดเมื่อทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ทำการจัดการดินและเหง้าของมันสำปะหลัง และให้รีบขนมันสำปะหลังไปส่งโรงงานภายใน ๑-๒ วัน หรือนำไปส่งโดยเร็วที่สุด เพราะหากปล่อยทิ้งไว้นานเปอร์เซ็นต์แป้งจะลดลง หัวมันจะมีการเน่าเสีย ทำให้ผลผลิตที่ได้นั้นลดลง ราคาตก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกมันสำปะหลัง ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน ปลูกสูงสุดในเดือนมีนาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนมกราคม ในปีถัดไป เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนธันวาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง		←-----→	△									←-----▽-----

สัญลักษณ์   ←-----→   ช่วงฤดูปลูก   △   ปลูกสูงสุด
    ←-----▽-----   ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽   เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๖,๙๔๐ บาท/ไร่
 ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 มันสำปะหลัง

ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าจ้างไถเตรียมดิน	๕๒๐.๐๐
๒	ค่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ๔,๐๐๐ ท่อนๆละ ๐.๒ บาท	๘๐๐.๐๐
๓	ค่าจ้างแรงงานปลูก	๕๐๐.๐๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๔๘๐.๐๐
๕	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๕๙๐.๐๐
๖	ค่าสารกำจัดวัชพืช	๑๕๐.๐๐
๗	ค่าจ้างแรงงานกำจัดศัตรูพืช	๒๕๐.๐๐
๘	ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว (แรงงานคน) จำนวน ๕ คนๆละ ๒๕๐ บาท	๑,๒๕๐.๐๐
๙	ค่าขนส่ง จำนวน ๑๑๐ กระสอบ ๆ ละ ๑๐ บาท	๑,๑๐๐.๐๐
๑๐	อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน		๖,๙๔๐.๐๐
๑	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๕,๕๐๐.๐๐
๒	ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๑.๘๐
รวมเป็นเงิน		๙,๙๐๐.๐๐
รวมเป็นเงินสุทธิ		๒,๙๖๐.๐๐

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น
 ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่
 สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๓๗ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอภูเรือ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน แห่ง

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ ๒๔ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอภูเรือ จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร

ที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	โซน	X	Y
๑	ลาน ศศิประภา	ม.๕ ต.सानทม	๔๗	๗๖๒๐๙๙	๑๙๒๙๕๔๘
๒	ลาน สมจิตร	ม.๑ ต.सानทม	๔๗	๗๖๔๗๕๐	๑๙๓๐๕๗๓
๓	ลาน กิจธงชัย	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๕๓๐๐	๑๙๒๑๐๔๖
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๐๙๙	๑๙๑๙๘๑๓
๕	ลาน ร้านวานิช	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๖๔๗	๑๙๑๙๙๙๗

จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร

ที่	ลานรับซื้อ	รองรับผลิต (ตัน/ปี)
๑	ลาน ศศิประภา(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๒	ลาน สมจิตร(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๖๐๐
๓	ลาน กิจธงชัย(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๗๐๐
๕	ลาน ร้านวานิช(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐

ชนิดสินค้าแก้วมังกร

๑) พื้นที่ปลูกแก้วมังกร

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูกแก้วมังกร จำนวน ๗,๔๕๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลร่องจิก จำนวน ๓,๖๑๑.๒๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลปลาป่า จำนวน ๒,๑๓๕ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๕๗๔.๖๙ ไร่ ตามลำดับ

๒) ปริมาณการผลิต

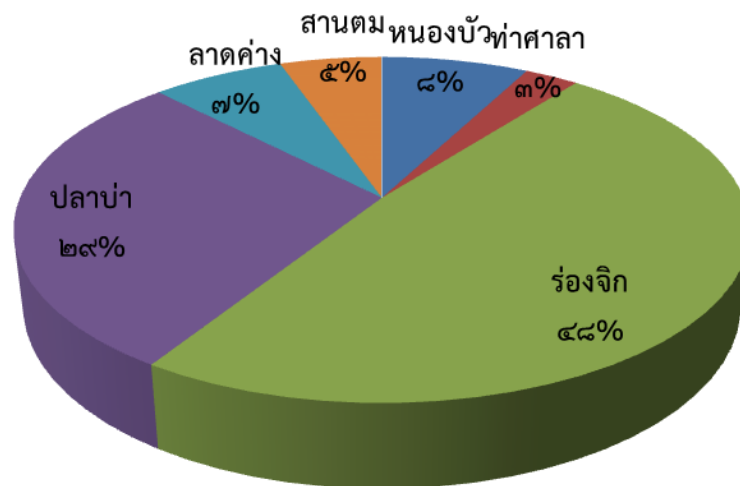
อำเภอภูเรือ มีพื้นที่การปลูกแก้วมังกร จำนวน ๗,๔๕๐ ไร่ ๑,๓๒๑ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลร่องจิก จำนวน ๓,๖๑๑.๒๕ ไร่ ๕๕๒ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลปลาป่า จำนวน ๒,๑๓๕ ไร่ ๓๔๐ ครัวเรือน และตำบลหนองบัว จำนวน ๕๗๔.๖๙ ไร่ ๑๖๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
หนองบัว	๑๖๑	๕๗๕	๕๗๓	๒,๘๖๕	๕,๐๐๐
ท่าศาลา	๕๖	๒๑๐	๑๗๗	๘๘๕	๕,๐๐๐
ร่องจิก	๕๕๒	๓,๖๑๒	๓,๔๘๒	๑๗,๔๑๐	๕,๐๐๐
ปลาป่า	๓๔๐	๒,๑๓๔	๑,๙๘๐	๙,๙๐๐	๕,๐๐๐
ลาดค่าง	๑๐๗	๕๑๘	๓๗๔	๑,๘๗๐	๕,๐๐๐
सानทม	๑๐๘	๔๐๐	๓๔๗	๑,๗๓๕	๕,๐๐๐
รวม	๑,๓๒๑	๗,๔๕๐	๖,๙๓๑	๓๔,๖๕๕	๕,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒

**แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร ปี ๒๕๖๒
อำเภอภูเรือ จังหวัด**

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

แก้วมังกร

๑ การเตรียมกิ่งพันธุ์ ควรเตรียมกิ่งพันธุ์ที่สะอาด และเป็นกิ่งพันธุ์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งที่เป็นโรค แก้วมังกรมี ๓ สายพันธุ์ ดังนี้

พันธุ์เนื้อขาวเปลือกสีแดง : *Hylocercus undatus* (Haw) Brit. & Rose.) เปลือกสีชมพูสด ปลายกลีบสีเขียว รสหวานอมเปรี้ยวหรือหวานจัด

พันธุ์เนื้อขาวเปลือกสีเหลือง : *Hylocercus megalanthus*. เปลือกสีเหลือง ผลเล็กกว่าพันธุ์อื่นๆ เนื้อสีขาว เมล็ดขนาดใหญ่และมีน้อยกว่าพันธุ์อื่นๆ รสหวาน

พันธุ์เนื้อแดงเปลือกสีแดง : *Hylocercus costaricensis*. หรือพันธุ์คอสตาริกา เปลือกสีแดงจัด ผลเล็กกว่าพันธุ์เนื้อขาวเปลือกแดงแต่รสหวานกว่า

๒ ระยะเวลาปลูก

ระยะ ๓.๐๐ x ๓.๐๐ เมตร จำนวน ๑๗๗ ต้น/ไร่

ระยะ ๓.๐๐ x ๒.๕๐ เมตร จำนวน ๒๑๓ ต้น/ไร่

๓ วิธีการปลูก

-กำหนด ระยะเวลาปลูก ฝั่งเสาต่อใยหินเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ นิ้ว หรือเสาปูน ขนาด ๔x๔ นิ้ว ยาว ๒ เมตร
-ขุดหลุม ฝั่งเสาลึก ๕๐-๖๐ เซนติเมตรด้านบนเสาใช้เหล็กขนาด ๓ หุน เสียบรูปกากบาท วางทับด้วยยางรถจักรยานยนต์เก่า เพื่อทำเป็นร้านให้แก้วมังกรยึดเกาะ

-ใช้ท่อนพันธุ์แก้วมังกรยาว ๕๐ เซนติเมตร ปักชำในแปลงเพาะ ๒ เดือนก่อนปลูก

-ปลูกท่อนพันธุ์ข้างเสา เสาละ ๓ ต้น

-ปลูกพืชแซมแก้วมังกร ในระยะปีแรก เช่น แตงกวา พริก พักทอง

๔ ฤดูปลูก

-ควรปลูกต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม สัปดาห์แรก ให้น้ำ ๓ วันต่อครั้ง สัปดาห์ที่ ๒-๓ ให้น้ำ ๗ วันต่อครั้ง

๕ การดูแลรักษา

-หลังปลูก ๑ เดือน โรยด้วยมูลไก่หรือปุ๋ยอินทรีย์ หลุมละ ๑ กิโลกรัม

-อายุ ๓ เดือน ใส่มูลไก่หรือปุ๋ยอินทรีย์ หลุมละ ๒ กิโลกรัม

-อายุ ๘ เดือน แก้วมังกรติดดอก รุ่นแรก

-บำรุงด้วย ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ ประมาณ ๑ กำมือต่อต้น (๑๐ ซ่อนแกง/ต้น)

-หลังจากติดลูก ๒๐-๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ประมาณ ๑ กำมือต่อต้น

๖ การให้น้ำ

-แก้วมังกรเริ่มออกดอก ประมาณเมษายน-พฤษภาคม ไม่ต้องให้น้ำ

-ควรให้น้ำช่วง มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม ให้น้ำ ๑๐ วันต่อครั้ง

๗ ระยะเวลาดอกบาน

-ดอกบานรอรับการผสมพันธุ์ ประมาณ ๑ พุ่ม ถึง ๘ โมงเช้า ดอกบานกลิ่นหอมเย็น ประมาณ ๓ วัน

๘ การเก็บเกี่ยว

-หลังจากออกดอก (เริ่มเป็นตุ่ม) เก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ ๕๐-๕๕ วัน ช่วงเดือน มิถุนายน -กันยายน

-แก้วมังกรสามารถออกดอกได้ ๒๒ ครั้งต่อปี เมื่อแก้วมังกรอายุ ๒-๓ ปี

๙ ผลผลิต

-ผลผลิต ประมาณ ๕๐ กิโลกรัมต่อตัน เมื่ออายุได้ ๒-๓ ปี

๑๐ การตัดแต่ง

-ควรตัดแต่งเมื่อ ปีที่ ๓

-ตัดกิ่งก้านที่ให้ลูกแล้วในปีที่ ๑

-ตัดกิ่งเก่า เหลือประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

-ตัดแต่งกิ่งประมาณเดือนธันวาคม หลังเก็บเกี่ยว ของทุกปี

๑๑ อายุต้นแก้วมังกร

-อายุ ๑๕-๒๐ ปี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกแก้วมังกร ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมกราคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกรกฎาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
แก้วมังกร	←△	→			←---	---	▽	---	---	→	←	→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←--- ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ พ.ศ.๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิตแก้วมังกร เป็นเงิน ๔๑,๐๐๐ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตแก้วมังกรต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

แก้วมังกร		
ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าเสาหลักพร้อมฝัง	๒๕,๐๐๐.๐๐
๒	ค่างานรถจักรยานยนต์เก่าพร้อมลวด	๖,๐๐๐.๐๐
๓	ค่าปุ๋ยมูลไก่	๘,๐๐๐.๐๐
๔	ค่ากิ่งพันธุ์สีข้าว	๐.๐๐
๕	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๒,๐๐๐.๐๐
๖	ค่าจ้างเก็บเกี่ยว (วันละ ๓๐๐ บาท/คน ปีละ ๘ ครั้ง)	๓,๐๐๐.๐๐
๗	ค่าจ้างตัดหญ้า	๒,๕๐๐.๐๐
๘	อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑,๐๐๐.๐๐
๙	ค่าเสื่อมราคาเสา (หลักละ ๒๐ บาท/ปี)	๔,๐๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน		๕๑,๕๐๐
๑	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๕,๐๐๐.๐๐
๒	ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๑๕.๐๐
รวมเป็นเงิน		๗๕,๐๐๐.๐๐
รวมเป็นเงินสุทธิ		๒๓,๕๐๐.๐๐

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด เกษตรกรส่วนมาก จะมีพ่อค้ามารับซื้อหน้าสวนซึ่ง จะทำการตกลงราคากับเจ้าของสวนเอง และนำรถบรรทุก มาตัดผลผลิตใส่ไปด้วย เกษตรกรบางส่วน จะนำไปขายให้กับลานรับซื้อผลผลิต และจะมีพ่อค้ามารับซื้อจากลานรับซื้อผลผลิตอีกครั้งหนึ่ง

(๑) วิธีการตลาดแก้วมังกร เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ เกษตรกรส่วนมาก จะมีพ่อค้ามารับซื้อหน้าสวนซึ่ง จะทำการตกลงราคากับเจ้าของสวนเอง และนำรถบรรทุก มาตัดผลผลิตใส่ไปด้วย เกษตรกรบางส่วน จะนำไปขายให้กับลานรับซื้อผลผลิต และจะมีพ่อค้ามารับซื้อจากลานรับซื้อผลผลิตอีกครั้งหนึ่ง ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดไท พิษณุโลก อุตรธานี และส่งออกต่างประเทศ เป็นต้น

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย มีจุดรับซื้อแก้วมังกร จำนวน ๓๒ แห่ง โดยตั้งอยู่ใน ตำบลปลาบ่า ๖ แห่ง ตำบลลาดค่าง ๑ แห่ง ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ตำบลร่องจิก ๑๙ แห่ง ตำบลท่าศาลา ๔ แห่ง และ ตำบลसानทม ๑ แห่ง

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด</p> <p>๑. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>๒. แก้วมังกร</p> <p>๓. ไม้ดอกไม้ประดับ</p>	<p>๑. ภัยพิบัติ (แล้ง)</p> <p>๒. การระบาดของโรคและ แมลงศัตรูพืช</p> <p>๓. ต้นทุนการผลิตสูง</p> <p>๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ</p> <p>๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน</p> <p>๖. สินค้าเกษตรล้นตลาด</p> <p>๗. การแข่งขันการตลาดไม้ ดอกไม้ประดับรุนแรง</p> <p>๘. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ไม่ มีเอกสารสิทธิ์</p>	<p>๑. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยด</p> <p>๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช</p> <p>๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี</p> <p>๔. จัดทำแปลงพยานการเตือนการระบาดของศัตรูพืช</p> <p>๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง</p> <p>๕. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต</p> <p>๖. แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตแก้วมังกรอบแห้ง ไอศกรีมแก้วมังกร จำหน่าย</p> <p>ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก</p> <p>๗. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน</p> <p>๘. รณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี</p> <p>๙. รณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๑๐ ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและ สารเคมี อย่างจริงจัง</p> <p>๑๑. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้</p> <p>๑๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน</p> <p>ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p> <p>ส่งเสริมให้เกษตรกรหาช่องทางการตลาดและรวมกลุ่มขาย</p> <p>๑๓. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร</p>	<p>ทุกตำบล</p>	<p>มาก</p>

ตารางที่ ๒๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ผู้สูงอายุ ๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความ เข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ และทักษะในการทำการเกษตร ทางด้านการปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ ผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่ เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการ ตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรอง คุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่ เพียงพอ ๔. เกษตรกรไม่ให้ความ สนใจในการแปรรูป เนื่องจากขั้นตอนยุ่งยาก เสียเวลา	๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ใน การแปรรูป ๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูป ไม่เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พอ ต่อความต้องการในการบริโภค ๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้ เงินได้เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมี ขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๒๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<p>โอกาส (O)</p> <p>โอกาส (Opportunity : O)</p> <p>๑) การจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตรสามารถจะนำไปจำหน่ายได้ทั้งตลาด ในตัวจังหวัด หรือต่างอำเภอ</p> <p>๒) มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านทำให้ทุกตำบล สามารถใช้น้ำในการเกษตรในฤดูฝนอย่างเพียงพอ</p> <p>๓) ยุทธศาสตร์จังหวัดมีแผนที่จะพัฒนาทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๐๓ (สายหล่มสัก-เลย)ทำให้เส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวกมากขึ้น</p> <p>๔) มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเย็นตลอดทั้งปีเหมาะในการทำการเกษตรและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ</p> <p>๕) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลตามนโยบายต่างๆ เช่น การประกันรายได้พืชเศรษฐกิจหลัก, งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ</p> <p>๖) มีนักท่องเที่ยว ทัศนาศึกษามาทัศนศึกษาดูงานในพื้นที่เป็นประจำ ทำให้มีช่องทางตลาดกับนักท่องเที่ยวและคณะทัศนศึกษาดูงาน</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <p>(S๑S๒S๓+O๑O๕)บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ตามนโยบายเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Zoning)</p> <p>(S๑S๒S๔S๕S๘+O๑O๒O๓O๕O๘)พัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร (S๒S๘+O๓)การผลิตต้นการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการอย่างบูรณาการ</p> <p>(S๒S๔S๕S๖S๗S๘+O๓O๔O๖O๗) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p> <p>(S๑S๒S๓S๔S๕S๖+O๑O๕O๖O๙O๑๐) การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>(S๑S๖S๙+O๑O๕) พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้สืบทอดอาชีพการเกษตรโดยให้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <p>(W๑W๖W๗+O๑O๒O๓O๕O๖)พัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็งควบคู่กับการซื้อสัตย์สุจริต</p> <p>(W๑W๒W๗+O๑O๒O๔O๖O๗O๘)เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ</p> <p>(W๓W๔W๗+O๕) พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการดินและปุ๋ยในการปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>(W๒W๔W๗+O๕O๑๑) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการให้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช</p> <p>(W๓W๕+O๕O๘) โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อขอขุดเจาะน้ำบาดาลโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และโครงการกู้ยืมเงินจากธกส.ในรูปแบบการรวมกลุ่ม</p>

<p>๗) เป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติภูเรือ ภูทับไต้ จุดชมวิวสักห่า ภูครึ่ง ภูแปก ไฮตาคแลนด น้ำตกแก่งเกลี้ยง น้ำตกปลาบ่า ไร่จุ่นชาใต้เคอะเลย ฯลฯ</p> <p>๘) มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร (สหกรณ์การเกษตรและธ.ก.ส.)</p> <p>๙) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสินค้า OTOP</p> <p>๑๐) มีหน่วยงานราชการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>๑๑) มีหน่วยงานภาครัฐพร้อมดูแลและให้คำแนะนำ</p>		
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <p>๑) ภาวะราคาผลผลิตผันผวนและถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง</p> <p>๒) ดินเสื่อมคุณภาพและขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากขาดการปรับปรุงบำรุงดินดินเสื่อมคุณภาพและขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากขาดการปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>๓) เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอภูเรือ ส่วนใหญ่เป็นทิวเขา ภูเขา หุบเขา และแอ่งแผ่นดินระหว่างภูเขา มีความสูงชันและลาดต่ำลงมาสู่ที่ราบต่ำสลับกันไป</p> <p>๔) เกิดโรคระบาดในสัตว์เลี้ยงและโรคแมลงศัตรูพืชชุกววน</p> <p>๕) ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภาวะแล้งลมพายุ ฯลฯ</p> <p>๖) ราคาปัจจัยการผลิตสูง</p> <p>๗) นโยบายภาครัฐไม่แน่นอน เช่น มาตรการจำกัดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช(พาราควอต ไกลโฟเซต และคลอไพริฟอส) ในพื้นที่ต้นน้ำ</p> <p>๘) แข่งขันตัดราคา ไม้ดอก-ไม้ประดับ</p> <p>๙) สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่</p> <p>๑๐) ถนนเข้าแปลงเกษตรกรหลายรายไม่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ในช่วงฤดูฝน</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>(S๑S๒S๓S๔S๕S๖S๗S๘+S๑T๑T๒T๓) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ</p> <p>(S๒S๓S๖S๘+S๔) พัฒนาศักยภาพการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช</p> <p>(S๒S๕S๖S๙+S๑T๔T๖T๘) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>(S๑S๒S๖S๙+S๑T๔T๗) พัฒนา Smart farmer/Young Smart Farmer ต้นแบบเพื่อถอดองค์ความรู้และเผยแพร่แนวทางสู่เกษตรกรที่สนใจ</p> <p>(S๓S๔S๕S๖S๗S๙+S๑T๓T๔T๕) การสร้างป่าชุมชน ปลูกไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่างเพื่อรักษาสภาพป่าไม้และทรัพยากรทางธรรมชาติ</p> <p>(S๑S๒S๓S๔S๙+S๑๐T๑๑) พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับเกษตรกรในท้องถิ่นได้</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <p>(W๕W๖+T๕) ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำในไร่นา (W๓W๔+T๕T๖) ปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการเกษตร</p> <p>(W๒W๗+T๑T๒) รั้นค้าปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรในพื้นที่ มีการตรวจสอบ (W๑W๒W๓W๗+S๑T๔T๖T๗) ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาบ้านเกิด (W๒W๔W๗+S๑T๓T๔T๖T๗T๘) ส่งเสริมการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรอินทรีย์</p> <p>(W๑W๖W๗+T๙) ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จับพิกัดवादแปลง และประชาคมตรวจสอบสิทธิ์การเพาะปลูกให้แม่นยำ</p> <p>(W๑W๗+S๑๐T๑๑) การเลือกผู้นำชุมชนหรือตัวแทนกลุ่มเกษตรกร ต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลเป็นอย่างดี</p> <p>(W๕W๖+T๑T๓T๔T๕) ส่งเสริมการทำป่าชุมชน ปลูกป่าทดแทน ปรับเปลี่ยนการทำไร่เลื่อนลอยมาเป็นทำไม้ผล ไม้ยืนแทน</p>

๒.๔ การกำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๒ บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ตามนโยบายเขต

เกษตรเศรษฐกิจ

๑.๓ พัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร

๑.๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๑.๕ การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๑.๖ พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้สืบทอดอาชีพการเกษตรโดยให้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ

๒.๒ พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการดินและปุ๋ยในการปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๓ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการให้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๒.๔ โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อขอลาดน้ำบาดาลโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ

๓.๒ พัฒนาศักยภาพการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๓.๓ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

๓.๔ พัฒนา Smart farmer/Young Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อถอดองค์ความรู้และเผยแพร่แนวทางสู่เกษตรกรที่สนใจ

๓.๕ การสร้างป่าชุมชน ปลูกไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง เพื่อรักษาสภาพป่าไม้และทรัพยากรทางธรรมชาติ

๓.๖ พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับเกษตรกรในท้องถิ่น

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำในไร่นา

๔.๒ ปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการเกษตร

๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาบ้านเกิด

๔.๔ ส่งเสริมการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรอินทรีย์

๔.๕ ส่งเสริมการทำป่าชุมชน ปลูกป่าทดแทน ปรับเปลี่ยนการทำไร่เลื่อนลอยมาเป็นทำไม้ผลไม่ยืนแทน

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีพ่อค้ามารับซื้อ
๓. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้า และการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

โครงการที่ ๑ โครงการรณรงค์ป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพด (Kick off)

๓.๑.๒ สินค้าแก้วมังกร

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายที่หลากหลาย
๓. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการด้านการผลิตและการตลาด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร

๓.๑.๓ สินค้าไม้ดอกไม้ประดับ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย
๓. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการพัฒนาการผลิตและมีการเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร
- โครงการที่ ๒ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต
อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน
- โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ
- กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
กิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้เข้าสู่ภาคการเกษตร

๓.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
กิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ
สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

๓.๒.๒ กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
กิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร
๔. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๓.๒.๓ วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบวิสาหกิจชุมชน

๓.๒.๔ แหล่งเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้กับอาชีพเกษตรกรอย่างยั่งยืน
๒. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับเกษตรกรได้นำปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง
๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรได้นำปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง

๓.๓ พัฒนาพื้นที่ และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการไม่เผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรในไร่นาและ
รณรงคืให้มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงคืให้เกษตรกรไม่เผา และมีการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

โครงการที่ ๒. โครงการรณรงคืลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

โครงการที่ ๕ โครงการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด

กลยุทธ์ที่ ๒ การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง

และเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๓ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก

โครงการที่ ๒ โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ปรับปรุงสระเก่า)

โครงการที่ ๒ โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๒. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ ,หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลได้กำหนดให้ ปี ๒๕๔๗ เป็นปีแห่งการรณรงค์ความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อให้อาหารที่ผลิตและบริโภคภายในประเทศ มีความปลอดภัยได้มาตรฐานทัดเทียมสากล นำไปสู่การมีสุขภาพดีทั่วหน้าของประชาชน ประกอบกับการมุ่งเน้นให้ประเทศไทย เป็นครัวโลก เป็นผู้นำด้านการเกษตร ในการผลิตอาหารป้อนสู่ตลาดโลก ผลผลิตเกษตรจากไร่นาเกษตรกร ซึ่งเป็นจุดแรกเริ่มของห่วงโซ่อาหาร จึงต้องมีความปลอดภัยก่อนส่งมอบให้แก่ผู้รับซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายแก่ ผู้บริโภคโดยตรง หรือนำส่งออก ตลอดจนเพื่อนำเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตร ประกอบกับแผนปฏิบัติราชการ ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักระดับชาติ ให้มีการส่งเสริมการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรตามระบบความปลอดภัยอาหาร (Food safety) ให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตร โดยเน้นสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน คุณภาพ ศักยภาพและโอกาสทางการตลาดสูง แต่เนื่องจากการผลิตด้านการเกษตรของไทยในอดีตที่ผ่านมาเน้น การผลิตเชิงปริมาณ ที่มีได้คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีการใช้สารเคมีอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงมีผลทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ดิน น้ำ อากาศ สิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดจุดอ่อนในด้านการค้าผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในทุกๆระดับ

๔. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปริมาณผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ
- ๓.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- ๓.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น สารเคมีและหลีกเลี่ยงปัญหาสารเคมีตกค้างในผลผลิต
- ๓.๔ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

๕. สถานที่ดำเนินการ

ตำบลหนองบัว,ตำบลร่องจิก

๖. เกษตรกรเป้าหมาย

จัดตั้งกลุ่มพัฒนาการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน ๑ กลุ่ม ๒๕ ราย

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

๘. งบประมาณ

- ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๑๗,๕๐๐.- บาท
  - ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน ๆ ละ ๒๕ คน เป็นเงิน ๑๒,๕๐๐.-บาท
  - ศึกษาดูงาน จำนวน ๑ ครั้ง เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐.-บาท
- รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐.- บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ทักษะ สามารถตัดสินใจในการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ
- ๙.๓ ผลผลิตพืชผักมีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษ ตรงกับความต้องการของตลาด
- ๙.๔ เกษตรกรในชุมชนมีความเข้มแข็งจากการร่วมกันบริหารจัดการกลุ่ม
- ๙.๕ แก้ไขปัญหาการผลิต และไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๙. วิธีดำเนินงาน

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบ และสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรมหมู่บ้านเป้าหมาย
- จัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย
- เลขาการศูนย์ฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมตามโครงการฯ
- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการศูนย์ฯ

๑๐. งบประมาณ

- ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม จำนวน ๖๐ คน เงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
- วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๒ กลุ่ม เงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- รวมเงิน ๑๑๒,๐๐๐ บาท

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- กลุ่มอาชีพในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมในลักษณะการรวมกลุ่มและวิสาหกิจชุมชน
- สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นๆได้อย่างถูกต้อง
- เกษตรกรมีรายได้ที่ดี

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์(การผลิตน้ำสกัดชีวภาพปุ๋ยหมักชีวภาพ)

๒. ผู้รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

๓. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรมากทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และเป็นอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ จึงจำเป็นแนะนำถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำการเกษตรแบบเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อทดแทนและลดต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อนำเศรษฐกิจสู่ครัวโลก

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรอินทรีย์
๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิตพืช
๓. เป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

๕. เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน ๘๐ ราย

๖. พื้นที่ดำเนินการ ดำเนินการอบรมเกษตรกรในแต่ละตำบล

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓

๘. วิธีดำเนินงาน

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบ และสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรม
- จัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย
- เลขานุการศูนย์ฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมตามโครงการฯ
- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรเป้าหมาย
- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล / และคณะกรรมการศูนย์ฯ

๙. งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ ผลตอบแทน

- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๘๐ คน มีความรู้ ความสามารถในการทำเกษตรอินทรีย์ ได้อย่างถูกต้องและสามารถไปใช้ทดแทนการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตได้
- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้และขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้ต่อไป
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะมีรายได้เพิ่มครอบครัวละ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท / ปี

๑๐.๒ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ด้านสังคม

- เกษตรกรมีการผลิตแบบรวมกลุ่มและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

- เกษตรกรมีความรักในอาชีพและถิ่นฐาน
- ลดปัญหาอาชญากรรม

ด้านเศรษฐกิจ

- เป็นการสร้างงานให้เกษตรกรในชุมชน
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ด้านสิ่งแวดล้อม

- เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เกิดความสมดุลและยั่งยืนในธรรมชาติ

๑. โครงการผลิตและใช้สารธรรมชาติในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

- กิจกรรม ถ่ายทอดความรู้
- สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- การใช้และการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ

๒. ภายใต้งบประมาณ

- (/) แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- (/) แผนลงทุน
- (/) แผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร

๔. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในปัจจุบันทำเกษตรโดยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกซึ่งมีแนวโน้มว่าปัจจัยการผลิตจะมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามปัจจัยหลายอย่างของตลาดโลก ซึ่งมีการแข่งขันกันในเรื่องของผลผลิตทางการเกษตรต้องมีคุณภาพดี และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้บริโภค ซึ่งสวนทางกับการผลิตของไทยซึ่งมีการใช้สารเคมีในการปลูกเป็นจำนวนมาก จะมีผลโดยตรงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีปฏิบัติให้เกษตรกรหันมารู้จักผลิตสมุนไพรไล่แมลงและสารชีวภัณฑ์ ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเอง เพื่อรักษาสุขภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรรวมทั้งผู้บริโภคด้วย

๕. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในกาผลิตพืชสมุนไพรและใช้สารธรรมชาติ ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการผลิต/การตลาด
๒. เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
๓. เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร

๖. เป้าหมาย ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔ ปีละ ๑ กลุ่ม ๗ ราย รวม ๓ กลุ่ม ๗๕ ราย

๗. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกตำบลในอำเภอภูเรือ

๘. ระยะเวลาดำเนินการ จำนวน ๑ ปี เริ่มเดือน ตุลาคม ๒๕๖๒-กันยายน ๒๕๖๓

๙. แผนการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่
๒. จัดตั้งกลุ่ม
๓. อบรมเกษตรกร
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. ประเมินผล/รายงาน

๑๐. วิธีการดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจง
๒. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ
๓. ฝึกอบรมเกษตรกร
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. ศึกษาดูงาน
๖. ติดตามผลการดำเนินงาน

๗. รายงานผล

๑๑. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

แผนการใช้เงิน

แผน/กิจกรรม	ปริมาณ (กลุ่ม/ราย)	งบประมาณต่อ หน่วย(บาท)	งบประมาณปี(บาท)			
			๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	รวม
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี						
- อบรมถ่ายทอดความรู้แก่ เกษตรกร	๑/๒๕	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
- การใช้และการอนุรักษ์ศัตรู ธรรมชาติ	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
รวม	๑/๒๕	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๔๕,๐๐๐
แผนลงทุน						
- วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและบรรจุ สารธรรมชาติ	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
รวม	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐

๑๒. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

- เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- เกษตรกรสามารถผลิตและใช้สารธรรมชาติอย่างง่ายในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ ๖๐

๑๓. การติดตามประเมินผลโครงการ

- เจ้าหน้าที่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จากอำเภอและตำบล
- อบต.

ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	เดือน											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ประชุมชี้แจง							←→					
๒. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ								←→				
๓. ฝึกอบรมเกษตรกร								←→				
๔. ดำเนินงานตามโครงการ								←→				
๕. ศึกษาดูงาน								←→				→
๖. ติดตามผลการดำเนินงาน								←→				→
๗. รายงานผล								←→				→